

Szerkesztőség, Kiadóhivatal
és nyomda: Bul. Reg. Ferdin-
and (József főherceg-ut) 4.
Telefon: 161. Sörgöncim:
Közlöny, Arad. :: Az Aradi
Nyomda Vállalat tulajdona.
Kiadása és rotációs nyomása.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente
840, félre 420, negyed-
évre 210, havonta 70 Lei.
Külföldre havonta 50 Lei
több. :: Egyes szám 3 Lei.
Vasárnap 5 Lei. :: (B ucu-
restiben 50 bani felár.)
Hirdetések tarifa szerint. ::

XLVII. évfolyam, 124. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF

Péntek, 1932. június 3

Csodát várunk

Elkínzott, meggyötört és elkeseredett pol-
gárok milliói lesik izgalommal azt a gyorsvo-
natot, amely Titulescu Miklóst, Románia lon-
doni követét röpti a lázas, izgalmas órákat
elő főváros felé. A szakértelem nélküli szak-
értő-kormány a végsőkig feszítette a türelm
határait és olyan súlyos helyzetbe kergette az
országot, amilyenre még nem volt példa. Zárt-
körű kis klikknek jelentett csak szomorúságot
az erőyes királyi gesztus, amellyel népének
jövőjéért aggódó uralkodónk útjára bocsátotta
a politika kapkodó, gyengekező diktátorságát:
Iorga Miklóst. De az ország fellelegzett, mert
megszabadult a lidércnyomástól, amely több,
mint egy éven át megfektette milliók mellét. A
csodaváró tekintetek most Titulescu felé irá-
nyulnak. Vajon tud-e valamilyen megoldást
találni, lesz-e elég ereje ahhoz, hogy kiveze-
se az országot mai helyzetéből, nem gáncsol-
ják-e újból el az egyes hatalomra vágyó pár-
tok? Ezek a kérdések foglalkoztatják az em-
bereket, ezek a gondolatok gyötrik az ország
milliók lakosságát. A feleletet rövidesen, ta-
lán néhány óra múlva megtudjuk.

Mire ezek a sorok megjelennek, Romá-
nia londoni követe már megérkezett Bucu-
restbe. Súlyos feladat vár a hosszú utazástól
kifáradt diplomata: egy egész országot kell
kivezetnie a krízis labirintusából. Utja folya-
mán már megostromolták a kíváncsi újsá-
gírók, akik ugyanazokat a kérdéseket adták
fel, amelyek ma milliókat foglalkoztatnak. Ti-
tulescu tréfásan, diplomatikusan adott sem-
mitmondó feleleteket, de biztos, hogy a hos-
szu utazás alatt a tehetséges diplomata már
előre elkészítette jövő terveit. Mit tartalmaz-
nak, mit eredményeznek, sikerülnek-e...
ezekre a kérdésekre a legközelebbi huszon-
négy óra eseményei talán már megadják a vá-
laszt. Nem lesz könnyű dolga, annyi bizonyos.
Mert nemcsak az ország súlyos problémáival
kell bírokra kelnie, de meg kell küzdenie mind-
azokkal is, akik a bekövetkezett helyzetet a
maguk javára akarják kiaknázni. S ez a küz-
delem nem lesz könnyű.

Akárhogyan is nyer megoldást a krízis,
egyet meg kell érteni azoknak, akiket az uralko-
dó bizalma az üressé vált miniszteri bár-
sonyszékekbe emel. A mai viszonyok, az em-
berek mai idegállapota nem engedi meg, hogy
újabb választási küzdelmekbe vigyék a pol-
gárságot. Milliókat emésztene most fel a vá-
lasztási apparátus és az országnak jelen pillá-
natokban nincsenek felesleges milliói. Ha pe-
dig vannak, inkább a köztisztviselők és nyug-
díjasok kielégítésére kell fordítani. De min-
den anyagi kérdésen túl, a mai szituáció nem
alkalmas az új választásokra. Az egyes pár-
tok elkeseredett küzdelme várható, mert ezen
a választáson akarja minden politikai párt
megmutatni erejét. És az elmúlt rezsim intéz-
kedései folytán felzaklatott idegű lakosságot
újabb izgalmas harcba vinni nem szabad. A
parlament őszig amúgy is szünetel, tehát
könnyű a megoldás. Az új kormány parla-
ment nélkül végezze munkáját és ősszel, ami-
kor ismét megnyugodnak az emberek, ami-
kor talán már jobb viszonyok közepette folyik
az alkotó munka, lefolytathatók az új választá-
sok. A logika parancsoló szükségességgel
diktálja ezt a megoldást.

A csodavárás napjait éli az ország. Min-
denki csodát vár, talán emberfeletti is, attól
a férftól, akit több ezer kilométeres távolság-
ból szólított haza a királyi akarat. És ki tudja,
talán ez a mosolygóarcu diplomata hozza magá-
val aktatáskájában azt a csodaszert, amely
visszatéríti a hínárba jutott országszekeret a
boldogulás útjára. Milliók pillantása szegződik
reményvel, várakozással telve a királyi palá-
tára, ahol holnap egy egész ország sorsa
lóg el...

Titulescu Romániába érkezett

A liberális párt kész programmal hajlandó
átvenni a kormányzást — Argetoianu téve-
sen informálta az uralkodót a tisztviselői
és katonai fizetések hátralékáról — A
bucuresti-i francia nagykövet feltűnéstkeítő nyilatkozata — Károly
király egy napra Sinaiába utazott

Titulescu hajlandó koncentrációs kormányt alakítani

A belpolitikai helyzet a mai napon még
nem tisztázódott, ami főleg annak tudható be,
hogy Titulescu még nem kezdte meg tár-
gyalásait. Az ország londoni követe egyéb-
ként ma Romániába érkezett és Temesváron
nyilatkozott. Titulescu a sajtónak adott inter-
jújában annak a reményének adott kifejezést,
hogy sikerül a koncentrációs kabinetet meg-
alakítani. A kormányválság újabb fejlemé-
nyeiről egyébként alábbi részletes tudósítá-
sunk számol be:

Károly király ma reggel váratlanul Sina-
iába utazott, ahonnan visszatérését a főváros-
ba az esti órákban várják. Az uralkodó sinaiai
tartózkodását politikai körökben azzal magya-
rázzák, hogy bizalmasabb tárgyalásait akarja
itt lefolytatni a válság megoldására vonatko-
zólag. A fővárosban általánosan az a véle-
mény alakult ki a politikai szalonok között,
hogy az új kormány, bárki jöjjön is, csak át-
meneti jellegű lehet és ezt követi a tulajdon-
képpen kormány, amelynek nagy feladata az
ország ügyeinek rendbehozatala. Erre a kor-
mányra vonatkozólag a vélemények abban ösz-

szegezhetők, hogy csakis parlamentáris alapo-
kon nyugvó kormányzati rendszer hozhat
megoldást. Ez a véleménye Vaida Sándornak
is, szemben a Iorga felfogásával.

A liberális-pártban általános a vélemény,
hogy a párt a teljes felelősség vállalása mel-
lett egymaga is elfogadhatja a hatalmat, ha en-
nek felkínálására a tárgyalások során sor ke-
rül. A liberális-pártnak erre az esetre két nagy
szempontja van: 1. Takarékoság. 2. Az álla-
mi inkasszó jelenlegi rendszerének gyökeres
reorganizálása. Az első szempont programja
alatt a párt egy 15—20 százalékos redukción
akar életbe léptetni az ország gazdasági életé-
nek minden vonalán, minden állami beruházást
a továbbiakra azonnal felfüggeszt és 17 auto-
nom állami intézményt azonnali hatállyal fel-
oszlat. A párt felfogása szerint a munkaügyi
minisztérium rendelettel valósággal paralizálták
az ország egyes iparágainak normális műkö-
dését és ezeknek revízióját feltétlenül meg kell
esimálni. Szükségesnek tartja a párt különben
azt is, hogy az ipart sújtó adókat illetőleg is
keresztül kell vezetni a 15—18 százalékos re-
dukción.

Argetoianu meg nem felelő

Az Epoca mai száma különben feltűnést
keltő részleteket közöl a Iorga-kabinet bekö-
vetkezett bukásának indító-okairól. A lap sze-
rint a pénzügyminiszter az uralkodót a té-
nyeknek meg nem felelő módon informálta a
tisztviselői és a tisztviselők hátralékairól.
Az uralkodó erről a tényről a dunai kirándulá-
sán értesült, mire magához hívatta Argetoia-
nút, akit felszólított arra, nyilatkozzék:

— Valóban csak egy havi késedelmes
részletről van szó?

Argetoianu igenlőleg nyilatkozott, mire az
uralkodó szembesítette a pénzügyminisztert
Stefanescu Amza hadügyminiszterrel, aki ép-
pen ellenkező értelmű kijelentéseket tett, mint
a pénzügyminiszter a tisztikar folyósított fize-
tésait illetőleg. Argetoianu kínos zavarba jött
és mentegetőzni kezdett az Epoca híradása
szerint, hogy ő a szükséges összegeket rende-
sen kiutalta és fogalma sincsen, miért nem
kapták meg az illetékesek. Ez a kínos jelenet,
amelyet az uralkodó ingerülten szakított félbe,
pecsételte meg a bucuresti-i lap szerint a Ior-
ga-kabinet működésének további sorsát.

Titulescu nyilatkozata a helyzetről

Románia londoni követe, Titulescu Miklós
ma déli egy óra 56 perckor a nemzetközi ex-
pressszel Temesvárra érkezett. Titulescu Miha-
lache kíséretében érkezett vissza az országba.
A zombolyai állomási rendőrség jelentésére
számos politikus és még több újságíró várta a
hazahívott diplomata érkezését, hogy nyilat-
kozatra kérjék fel a politikai helyzetről. Ti-
tulescu, akit az újságírók és a politikusok cso-
portja azonnal körülvett, szokása szerint erő-
sen rezerváltan és csupán nagy általánosság-
ban nyilatkozott. A londoni követ a következő-
ket mondotta:

— A külföldön is rosszak a gazdasági vi-

módon informálta a királyt

szonyok, ebben nem állunk egyedül a világon.
Ezen a gazdasági krízisen csakis egy európai
expanszió összefogás enyhíthet.

— Mi a véleménye a kormányválságról?
— vetették fel a kérdést az újságírók Titulescu
előtt. Titulescu jellegzetes mosolyával vála-
szolt:

— A kormány lemondásáról mindaddig
nem értesültem, míg Öfelsége a király nem
küldte meg számomra a hazahívó táviratát. A
továbbiakról nem tudok nyilatkozni sem, mert
újra bele kell kapcsolódnom a belpolitikai erő-
viszonylatok tanulmányozásába.

A kényes kérdés

Ezután az újságírók egy kényes kérdést
tettek fel. Tekintve, hogy már két ízben nem
sikerült Titulescunak kabinetet, illetve koncen-
trációt létrehozni, milyen auspiciummokkal néz
a reá váró feladat elé?

— Ez nem tőlem függ, hogy sikerül-e
ezuttal, vagy sem — jelentette ki a mosolygó
Titulescu. Aztán az öt körülsegregő újságírók-
ra mutatva, így szólt:

— Azt hiszem, különben nem is olyan ne-
hez egy koncentrációs kormányt alakítani,
mint ahogyan azt Önök gondolják. Ime, ahogy
itt vagyunk, Önökből legalább három koncen-
trációs kabinetet is alakíthatnánk.

A tréfás incidens után a sajtó képviselői
az ugyancsak Bucuresti felé igyekvő Miha-
lache vették a keresztkérdések gépfegyvertül-
ze alá. Mihalache azonban vitéziül állta a ro-
hamot és állig begombolkozott. Kijelentette,
hogy a jelenlegi belpolitikai helyzetet nem is-
meri és csakis a pártja központjával folyta-
tott tárgyalásai után adhat nyilatkozatot. Pár
percenyi várakozás után a politikusok expressz-
vonata kigördült a temesvári állomásról és
folytatta útját Bucuresti felé.

Az Ordinea Noua című, a nemzeti-paraszt-

párthoz közelálló politikai napilap mai száma feltűnést keltő cikket közöl a kormányválság várható megoldásáról. A cikk szerint akármi-lyen összetételű kormány is következik, az **erdélyi politikusok kizárásának rendszere tovább nem tarthatja magát.** Erdély lakosságának tömegei joggal megkövetelhetik, hogy sülyüknek megfelelő számban jussanak képviselőre az új kormányban. Amint ismeretes, — írja a lap — az erdélyi politikusok közül sem Vaida Sándor, sem Maniu Gyula nem kívának aktív részt venni az ország politikai közéletében. Az illetékes tényezőknek kell megfelelő belátásra bírni a visszavonult erdélyi politikusokat, hogy ezek közül legalább is Vaida Sándor újra elfoglalja megillető helyét az ország kormányzatának élén. Vaida nélkül — írja a lap — nem alakulhat meg egyetlen egy reális erőbázisra épített kormány sem.

Bucurestiből jelentik: Az Adeverul mai száma a kormányválsággal kapcsolatban a szociáldemokrata párt nyilatkozatát közli. A párt a kérdést két szempontra osztja és kifejti, hogy **ugy politikai, mint gazdasági krízisről van szó.** A szociáldemokraták ellene vannak minden személyi kormánynak és a választások levezetésére **semleges kormányt követelnek.** Nézetük szerint a jelenlegi parlamentet sürgősen össze kell hívni, a parlamentnek le kell tárgyalnia a választói reformot, majd pedig fel kell oszlatni a parlamentet és az új képviselőtestületeket az új választói törvény alapján kell megválasztani.

A külföldi adósságok fizetésének beszüntetését követelik a szociálisták

Pénzügyi szempontból a szociáldemokraták a **külföldi adósságok kuponjai beváltásának beszüntetését követelik** és radikális pénzügyi reformok megvalósítása mellett foglalnak állást. Rávilágítanak nyilatkozatukban arra, hogy az utóbbi kormányok költségvetései rendkívül megnövekedtek a helyzetet és annak a nézetüknek adnak kifejezést, hogy a külföldi adósságok törlesztésének időleges beszüntetése kevesebb veszedelemmel jár, mint a jelenlegi helyzet folytatása, amely **menthetetlenül a csőd felé visz.**

Bucuresti-i jelentések szerint különben Iorga Miklós a kormány lemondása óta nem hagyta el lakását és tudományos, valamint irodalmi munkáinak korrigálásával foglalkozik. A krízis megoldására nézve nem nyilatkozik, ellenben annak a véleményének ad kifejezést, hogy ajánlatos lenne a válság mielőbbi megoldása, mert a jelenlegi izgatott állapot károsan hat az ország termelő erőire. Iorga véleménye szerint a király mindent el fog követni, hogy ne oszlassa fel a jelenlegi parlamentet és hogy az új kormány a jelenlegi parlamenttel folytathassa működését. Hír szerint Iorga lépése-

ket fog tenni **jogszerűtlen szenátorságának érvényesítésére.**

A Lupta szerint Iorga és Argetoianu között változatlanul hideg a viszony és a volt miniszterelnök a lemondás óta nem találkozott volt pénzügyminiszterével. Argetoianu barátai előtt hír szerint a következőket jelentette ki:

— **Elég békát nyeltem eddig. Akárki jön utánam, nem fog három hónapnál tovább maradni, nem bírja el majd a gyomra.**

A román kormányválság kialakulására nyilván döntő befolyással lesz az a szenzációs nyilatkozat, amelyet a francia követ tett egy román politikusnak, aki a beszélgetés lefolyását az Adeverulban közli. E szerint a francia követ kijelentette, hogy Romániának először nemzeti kormányt kell alakítani Titulescu vezetésével, hogy meggyőzze az országot azoknak az intézkedéseknek a szükségességéről, amelyeknek felsorolását a Rist-féle jelentés tartalmazza. Ha ugyanis Rist francia pénzügyi szakértő jelentésében felsorolt lépések megtörténtek, akkor Románia számíthat Franciaország pénzügyi támogatására és ezután rendes pártkormány alakulhat. Ennek

„Sorsunk meg van pecsételve“

A másik eset a következő: Mint ismeretes, Ghica külügyminiszter már többször is le akart mondani. Legutóbb pedig a kisantant konferenciája után terjesztette elő lemondását. Amikor a kisantant konferenciájának eredményéről az uralkodónak beszámolt és végül is arra kérte a királyt, hogy mentse fel miszsiója alól, az uralkodó ezt válaszolta:

— **Ne siessen. Esetleg nem lesz szükség kiállni lemondásra.**

Amikor Iorga a királynak erről a kijelentéséről értesült, a következőket mondotta: **„Sorsunk meg van pecsételve“.**

Az Adeverul Titulescuhoz közelálló körökből azt az információt szerezte, hogy népszövetségi megbízottunk **rendkívül pesszimistikusan ítéli meg a nemzetközi gazdasági és politikai helyzetet.** Ennek ellenére is hajlandó azonban elvállalni a kormányalakításra való megbízatást, bár nem rendelkezik már azokkal az ígérekkel, amelyekkel előző megbízatás alkalmával bírt. Még a legutóbb is más volt külföldön a helyzet és Titulescu konkrét ígérekkel rendelkezett. Azonban még ma is szinte Titulescu az egyedüli ember, aki a külföld előtt a megfelelő bizalommal rendelkezik és aki személy szerint is állandó kontaktust tart fenn a külföld vezető politikusával.

A király ma este kilenc órakor tért vissza Sinaiból. Az uralkodó egy napi távollétét azal hozzák összefüggésbe, hogy a lemondott kormány által felosztatott „Cultul Patriei“ egyesület vezetője, Atanasiu az elmúlt éjszaka plakátokat ragasztatott ki, amelyben felszólítja

azonban **semmi szín alatt nem szabad illegális módon beavatkozni az ügyek menetébe.** Ha Románia végrehajtja a francia pénzügyi szakértő által ajánlott intézkedéseket, akkor őszire számíthat Franciaország segítségére. A francia követ fejtegetései e szerint két alternatíva elé állítja az országot: vagy, mint Franciaország gazdasági gyarmata tengeti tovább életét, vagy politikai és gazdasági autoritását állampolgárai életszínvonalának a minimálisra való csökkentésével tartja fenn. Politikai körökben bizonyosra veszik, hogy a vezető körök az első megoldási lehetőséget fogják választani.

Az Adeverul a kormányválság előzményeiről két jellemző esetet elevenít fel. Két héttel ezelőtt Iorga egy audiencia alkalmával megkérdezte a királytól, hogy mikor helyezi át székhelyét Sinaiba?

— **Nem tudom —** volt az uralkodó válasza. Minden a politikai helyzettől függ.

Amikor Iorga erről az audienciáról távozott, bizalmasainak a következőket jelentette ki:

— **Már nem megyek többé mint miniszterelnök Sinaiba...**

a hazafiakat, hogy rendezzenek szimpátiatüntetést a király mellett. A tüntetés ideje alatt az uralkodó nem akart a fővárosban tartózkodni.

Párisból jelentik: A Temps mai számában foglalkozik a román kormányválsággal és azt írja, hogy a jelenlegi körülmények között Romániának morális és materiális erejére szüksége van. A lap azzal fejezi be cikkét, hogy a szövetségesek bizalma kíséri azokat az eseményeket, amelyek a válság kifejlése felé vezetnek.

Letartóztattak egy aradi betörőt Nagyváradon

Ötletes trükkkel csalta végig az országot.

Az aradi rendőrség nemrégiben körözlevelet adott ki Deme Imre közismert betörő és szélhámos ellen. Deme pontos személyleírásával és trükkjeinek ismertetésével. Nagyváradon jelentés szerint a nagyváradon tartózkodó Deme Imre végigszélhámoskodta Romániát a következő trükkel: Összecsomagol egy csomó ócskaságot, egy jól adjusztált csomagba. Ezzel aztán kimegy az állomáshoz és keres egy embert, akit megkér, hogy vigyázzon egy kicsit a csomagra, míg ő jegyét vált. Egyben szívélyesen felajánlja, hogy megváltja ő az illető jegyét is. Persze az idegen jóhiszeműen odaadja neki a pénzt, azonban hiába várja, hogy Deme visszajöjjön. Oda a jegy is — a pénz is. Néha ötszáz, sőt ezer lejelet lopott így el. Persze az otthagytott csomag hulladékokat, legiobb esetben rongyos ruhadarabokat tartalmaz. Mostanában azután a váradi rendőrségre is érkeztek ilyenemű feljelentések. Osorban komiszár az aradi rendőrség személyleírása alapján tegnap elfogta a váradi állomáson Demét, aki éppen szokásos trükkjét akarta alkalmazni. Azonnal letartóztatták s mivel több ilyen esetet követett el Nagyváradon, összeállítják bűnlajstromát, majd átszállítják Aradra.

Megalakult az új francia kormány

Herriot vállalja a külügyminiszerséget is

Párisból jelentik: A parlament folyosóján bizonyosra veszik, hogy vasárnap Herriot megalakítja új kormányát. Kormánylistát is kolportáltak és hírek szerint ez a kabinethető bizonyosra elnök és külügyminiszter: Herriot; igazságügy: Renaud; belügy: Chaumet; pénzügy: Germain Martin; költségvetés: Palmage; hadügy: Paullevé; tengerészet: Charraut; légügy: Eyso; közoktatásügy: De Mersie; kereskedelemügy: Marchangdeau; közmunkaügy: Daladier; munkaügy: Gardey, vagy Vincent; postaügy: Donneo; földmívelésügy: Oueuille; gyarmatügy: Lamoreaux.

Halálsugarakkal kísérletezik Marconi

A kísérletek részleteiről még legszűkebb környezete sem tud semmit — Előző kísérleteinél már sikerült kisebb állatokat elpusztítani a sugarakkal

Genaból jelentik: Marconi itt horgonyzó yachtján Angliából részletekben hozott gépeivel titokban kísérleteket folytat, amelyekről még a legszűkebb környezete sem tud részleteket. Azt tartják, hogy legújabb kísérleteinek

tárgya a **halálsugarak feltalálása**, amelyekkel már tavaly is eredményeket ért el s **kisebb állatokat sikerült a sugarakkal elpusztítani.** Állítólag Marconi katonai célokra óhajtja feltalálni kétségtelenül borzalmas újításu találmányát.

Kormányválság van Magyarországon is

Az egységes párt gazdablokkja a kormány ellen fordult — A miniszterelnök nem nyilatkozik — Bethlen István gróf személye ismét előtérben

Budapestről jelentik: A külföldi kormányválságok hatása alatt, de a belföldi nehéz helyzet radikális megoldásával való szimpatizálás arra ösztökéli az ellenzéket, hogy a **kormány közeli bukását lanszirozza.** Erre jogot ad az a körülmény is, hogy az egységes párt gazda-blokkja nyíltan a kormány ellen fordult. Gróf **Károlyi** miniszterelnök át akarja

hidalni a helyzetet és óvatosan hallgat, nehogy konkrétumokkal keresztül huzza a jövő eshetőségeit. A parlament folyosóján erősen tartja magát az a hír, hogy a költségvetés letárgyalása után a kormány lemond és ez esetben gróf **Bethlen István, gróf Klebelsberg Kunó, vagy gróf Ráday Gedeon** alakítják meg az új magyar kormányt. Illetékes helyen természetesen minden kombinációt erőlesen cáfolnak.

Kommunista monstreper az aradi törvényszéken

— „Ön, ügyvéd ur, nem a szovjetunió részéről jelent meg?” —
A rejtélyes tartalmu röpcédulák — Nyolc hónapi fogházra
ítélték a fővádoltat

Hat parasztember állott ma az aradi törvényszék Popescu—Mager dr.-tanácsa előtt, akiket kommunista izgatással vádolt az ügyészség. A vádirat szerint Bedrea Danila troiasi lakos ez év januárjában izgató tartalmu röpiratokat adott a többi vádlottnak, Bedrea Gábor illől, Gombos János temesvári, Oprea Ioan és Herbet Ioan troiasi lakosoknak, akik azt a községekben adták tovább a lakosságnak.

A bevezetett nyomozás folyamán a csendőrség letartóztatta a röpirat terjesztőt, akik ellen az aradi ügyészség államellenes izgatás címén emelt vádat. A mai főtárgyaláson a vádlottak védelmében Nagy Hugó dr. temesvári ügyvéd jelent meg, aki szintén ismert baloldali orientációjú elveiről. Popescu elnök a tárgyalás megnyitása alkalmával, midőn megállapítást nyert, hogy a vádlottak szabályszerű megbízást adtak Nagy dr.-nak, megkérdezte az ügyvédtől:

— „Ön ügyvéd ur nem a szovjetunió megbízásából jelent meg a tárgyaláson?”

Ezután megkezdődött a vádlottak kihallgatása, akik közül elsőnek Bedrea Danilát hallgatta ki a törvényszék. A fővádolt elmondta, hogy egy januári napon Temesvár határában megszólította egy férfi, aki egy csomag röpiratokat adott át neki azzal, hogy azt ossza szét a falujában. Nem tudta, mit tartalmaznak a kiosztásra kerülő röpcédulák s csak a csendőrségen szerzett arról tudomást.

A csendőrségi kihallgatás — a vádlott szerint — bővelkedett borzalmas részletekben. Bedreát órákon keresztül verték és amikor már nem tudott a lábain állani, hideg vízbe kellett azokat tenni és ugy, nedves lábbal állt a hideg cementpadlón. Oly erősen felhült ez alkalommal, hogy a csúzos bántalmak miatt most is csak botokkal tud járni.

Az ügy többi vádlottja egyöntetileg azt vallotta, hogy a röpcédulákat Bedrea Danilától kapták, nem tudták, hogy annak izgató tartalma van.

Nagy Hugó dr. terjedelmes védőbeszédben mutatott rá, hogy a vádlottak egyike sem oly szándékkal osztogatta a cédulákat, hogy azokkal propagandát csináljon a kommunista

eszméknek. Fogalmuk sem volt annak tartalmáról, csupán Bedrea kérésének akartak eleget tenni, aki szintén nem tudott arról, hogy a röpcédulák milyen tartalmuak. A vádlottak felmentését kérte.

A törvényszék hosszas tanácskozás után hirdette ki ítéletét, amely szerint Bedrea Danilát büntösnek találta a kommunista izgatás vádjában és ezért nyolc hónapi fogházbüntetésre, azonkívül hathónapi elzárásra átváltoztatható tízezer lej pénzbírságra, valamint politikai jogainak öt évre való felfüggesztésére ítélte. A többi vádlottat felmentette a vád és következménye alól.

Az ítélet felmentő részében az ügyész megnyugodott, ellenben felebbezést jelentett be Bedrea Danila büntetése ellen, amelynek súlyosbítását kérte. Az elítélt Bedrea szintén felebbezést jelentett be és felmentését kérte.

CORSO-MOZGO! Premier! Leánykereskedők [Fehér árú]

DITA PARLO, HARRY FRANK, GRETE NATZLER, HARRY HARDT.

Csak felnőtteknek!

Előadások kezdete: 5¹/₂, 7¹/₂, és 9¹/₂ órákor

Ruttkay százados már régebben készült

Littkéné vallomása a tragikus délutánról — A vizsgálóbíró nem helyezi le a tartóztatásba az öngyilkos tiszt barátját

Budapestről jelentik: Enyedi Róbert vizsgálóbíró ma délelőtt órákon keresztül hallgatta ki Littkénét és főleg aziránt érdeklődött, hogy mi történt az öngyilkosságot megelőző órákban. Littkéné előadta, hogy Ruttkay Gábor már hosszú időn keresztül készült az öngyilkosságra. A kérdéses délután is erről vitakoztak. Ő minden erejéből lebeszélni igyekezett tervéről, de midőn néhány pillanatra kiment a szomszéd szobába, dördült el a halálos lövés.

A vizsgálóbíró előtt tanuvallomás tételére

jelentkezett özv. Czuczor Ferencné is, aki előadta, hogy egy alkalommal a Szent János-téren találkozott Ruttkayval és Littkénével. A köztük lefolyó beszélgetésből a következő szavakat hallotta, amiket Ruttkay mondott:

„Nem vihetem tovább a dolgot, mert mindennap kiderülhet az egész história”. Czuczorné állítása szerint az újságban közölt fényképekről ismert rá a sétáló párra és kötelességének tartotta bejelenteni ezt a beszélgetési töredéket.

Enyedi Róbert közölte Littkénével, hogy a vizsgálatot folytatja vele szemben, de a letartóztatástól eláll.

Littkéné a vizsgálóbírótól távozásban a hírlapírók előtt kijelentette, hogy egyetlen célja tisztázni becsületét, ezután követi a halálba Ruttkayt.

Az Aradi Közlöny olvasói előtt ismeretes, hogy egyes bécsi lapokban olyan cikkek láttak napvilágot, amelyek szerint Ruttkay Gábor koronaőr százados kémkedési ügybe keveredett volna és ennek következtében kellett volna a halált választania. Az elterjedt híreknek mértékadó magyar körök szerint talán az lehet a magyarázata, hogy a nyomozás első óráiban az ügyet szokatlan diszkrécióval és titokzatozottsággal kezelték. Gombos Gyula honvédelmi miniszter az egyik legutóbbi parlamenti ülésen elhangzott nyilatkozatában kijelentette, hogy a Ruttkay-ügy mögött semmiféle misztikum nincsen és hogy a honvédelmi miniszter mindazokat a tiszteteket, akiket tanuként fognak az ügyben kihallgatni, eleve felmentette a katonai titoktartás alól.

A legutóbbi helyszíni szemle alkalmával egyébként egy rendkívül érdekes levelet is találtak Littkénénél, amelyet az asszony minden valószínűség szerint utolsó bizonyítékként kívánt felhasználni. A levélben, amelyet Littkéné retiküljében találtak, meglátszott, hogy régen írták és később megállapítást nyert, hogy azt ezelőtt 9 évvel keltezték. A levelet Littkéné írta Ruttkaynak. Mikor Littkéné a levelet átadta a vizsgálóbírónak, elmondotta, hogy amikor Ruttkayval megismerkedett, az állandóan szerelmes levelekkel ostromolta és minden levelének a végén azt írta, hogyha nem hallgatja meg, akkor öngyilkosságot követ el.

Letartóztattak két gyógyszerészt, akik GHICA herceghez juttatták a gyilkos mérget

A bucaresti-i rendőrség nyomozásának eredménye — Ghica herceg temetése — Felbontották a végrendeletet

Bucurestiből jelentik: Tegnap temették el általános részvét közepette a tragikus véget ért Ghica Ionel herceget, akiben az ország legkiválóbb aviatikusát veszítette el. A herceg holttestét Gerganiban lévő családi birtokára szállították, ahol tegnap a családi sírboltba helyezték. A temetés alatt egy bucaresti-i repülőtest, Ghica herceg egyik jó barátja a családi sírbolt felett keringőt géppél. Ezen a gépen tette meg a herceg a Bucuresti—Saigon közötti utat. A felhalmozott koszorúk között volt Károly király koszorúja, amelyet nevében Dumitrescu magánútitkár helyeztet el a ravatalon, ezenkívül a francia és angol repülőszövetségek koszorúja.

Ugyancsak tegnap bontották fel Ghica herceg végrendeletét, amelyet még saigoni repülése előtt készítet el és amelyben egész vagyonát Irén nevű kiskorú leányára hagyta, akinek gyámjává bányát, Ghica György herceget jelölt ki.

A rendőri vizsgálat teljes erővel folyik. Megállapítást nyert, hogy a heroint két bucaresti-i gyógyszerész, Dinu Toporanu és Chitu szállították, akiket le is tartóztattak. A két gyógyszerész töltötte vele az utolsó éjszakát. Mint kiderült, Ghica herceg barátjaival

a Maxim-mulatóban töltötte az estét. Mulatás közben kokaint akart bevenni, azonban nem volt nála elegendő mennyiség. Toporanu vállalkozott rá, hogy szerez. Eltávozott és kis idő múlva visszatért a fehér méreggel. A herceg bevette. Később újabb adagot akart, de a két gyógyszerész már nem tudott beszerezni. Ekkor megállapodtak, hogy együtt mennek el Chitu lakására, ahol a gyógyszerész heroint tartott elrejtve. A herceg megkapta a halálos kábítószert, amelyből ugylátszik túlságosan nagy adagot vett be és ez okozta halálát. Tarcájában még annyi heroint találtak, amely elegendő volna tíz ember megöléséhez. Mint a hatósági vizsgálat kiderítette, Chitu még nemrégiben egy bucaresti-i közintézmény gyógyszerésze volt és itt jutott hozzá a kábítószerekhez.

A két gyógyszerész ellen az ügyészség keletös vádat emelt. Elsősorban gondatlanságból okozott emberöléssel, másodsorban pedig tiltott kábítószerek-kereskedéssel vádolják őket. A vizsgálóbíró letartóztatási végzést hozott a két gyógyszerész ellen, mire a vádtanácshoz felebbeztek. Ma foglalkozott az ügygel a bucaresti-i törvényszék vádtanácsa, amely helybenhagyta a vizsgálóbírói döntést és megerősítette a harmadnapos vizsgálati fogságot.

Művészi emlékmű készül a vár bejárójánál a hősök emlékére
A „Hősök Kultusza” egyesület gyűlése a vármegyeházán

Ma délelőtt zajlott le az aradmegyei prefekturán a „Hősök Kultusza” című országos egyesület aradi tagozatának közgyűlése. A közgyűlésen megjelent Dr. Comsa Gy. Gergely görögkeleti megyéspüspök, Balacescu tábornok, az aradi I. lovasdivízió parancsnoka, Petrovicescu tábornok, Riscuta alezredes az aradi garnizon képviselője, dr. Ciuhandu szentszéki tanácsos, dr. Botis Tivadar szenátor, Laugier ezredes térparancsnok, Pop Aurélie báróné, dr. Serbanu György megyei prefektus, dr. Ursu János városi interimár-bizottsági alelnök, dr. Anghel István, Bodea és Vasi kapitányok, és többen mások. A közgyűlésre a rendezőség meghívta az aradi kisebbségi egyházak képviselőit is, akik közül dr. Lakatos Ottó római katolikus plébános jelent meg az üléssteremben.

A közgyűlésen Bodea kapitány adta elő az egyesület működésének jelentését az elmúlt évre vonatkozólag. Eszerint 1930-ban az egyesület tőkéje 644.000 lej volt, amely az elmúlt évben különböző előadások rendezése során 713.000 lejre növekedett. Az egyesület közgyűlése elhatározta, hogy ebből az összegből a hősök emlékeztetere egy emlékművet emeltet a katonai vár bejárójánál, amely művészi módon juttatja kifejezésre az utókor hálás kegyeletét a világháborúban elesett katonák emléke iránt. A szobormű helyének kijelölésére pénteken délután egy katonai, egyházi és közigazgatási előkelőségekből álló bizottság száll ki a helyszínre, hogy végérvényesen kijelölje a felállításra kerülő szobor helyét. A bizottságot, amelynek tagjai a megyei prefektus és a városi interimár-bizottsági elnök lesz, Comsa Gergely görögkeleti megyéspüspök és Balacescu tábornok vezetik.

Aradon még soha nem tapasztalt szigorral kezdődnek meg az adóbehajtások

Minden adóhivatal tiz adóvégrehajtót küld ki megfelelő rendőri karhatalommal --- Elárverezik az adótartozásban lefoglalt ingókat --- Ha az árverésen nincs vevő, az adóhivatal az ócskapiacra adja el az elvitt értékeket

Az aradi pénzügyigazgatóságon, mint azt az *Aradi Közlöny* jelentette, fontos értekezletet tartottak az összes adóhivatali főnökök és felügyelők bevonásával. Az értekezlet tárgya az adóbehajtások intenzívebbé tételére vonatkozó intézkedések megtétele volt és a kiadott rendeletből megállapítható, hogy június hó folyamán az adóbehajtások szokatlan eréllyel és kímélet nélkül történnek.

Mindenekelőtt megállapítást nyert, hogy annak dacára, hogy június hóban már lezárul a pénzügyi félév, a legmagasabb százaléku adóbehajtás is csak 18 százalékat teszi ki az évi adóösszegnek. A miniszteriumban tartott gyűlés alkalmával az elnöklő pénzügyminiszter szigorú utasítást adott arra vonatkozólag, hogy június hó végéig az adók 30 százaléka kell befolyjni az állampénztárba. Ennek a rendeletnek a szellemében adta ki az aradi pénzügyigazgatóság is az adók behajtására vonatkozó rendelkezéseit, amelyeknek értelmében a holnap naptól kezdődőleg minden adótartozás címén lefoglalt ingót az illetékes adóhivatalok tartoznak árverésen értékesíteni.

Minden adóhivatal tiz végrehajtót küld ki, akik mellé a rendőrség karhatalmat delegál és akik a lefoglalt tárgyakra megtartják az árverést. Amennyiben az árverésen nem érnek el megfelelő árat az ingóságokért, úgy nyomban elszállítják és az aradi ócskapiacra érté-

kesztik. Ugyancsak szigorúan és a helyszínen ellenőrzik az alkalmazottak után esedékes 4 és 8 százalékos adókat is, amelyet a munkaadók kötelesek befizetni. Ezzel kapcsolatban a pénzügyigazgatóság rendelete szerint csak abban az esetben egyenlíthetik ki a munkaadók ezeket az adókat, hogyha az alkalmazottak globális adója is teljes összegében ki van egyenlítve.

Az adóhivatalok részére kiadott rendeletből tehát megállapítható, hogy az adóbehajtások Aradon még soha nem tapasztalt szigorral kezdődnek meg és az amúgy is súlyos gondokkal küzdő adózók a legkétségbeesettebb helyzet elé néznek, mivel abban az esetben, ha nem tudnak fizetni, legutolsó ingóságait is elárverezik.

FILM KÖZLÖNY

Leánykereskedők

(A fehér áru)

Iránydráma bemutatója a Corso-moziban

„Délamerikába táncosnőt keresnek!” — ezzel a hangzatos és a rejtett célnak teljesen megfelelő újsághirdetéssel indul meg a dráma. Olyan lüktető, eleven élet, az igazságnak és tisztá, álromantikamentes történeteknek olyan tisztító levegője veszi körül a szereplőket, hogy úgy érezzük, ezt a scénáriumot nem színes fantáziájú író, hanem maga az élet alkotta meg. Markáns jellemrajzok: a lelketlen lélekkufárok sötét alakjai s velük ellentétben a mit sem sejtő ártatlan leányok, akik hírnévre, dicsőségre vágyva belezuhannak az élet mocsarába, alkotják az iránydráma főszerepeit. Valamennyien lelkes művészek a berlini filmvilágnak, akik átértékelték a dráma értékes, művészi kifejező erejét és tanításainak erkölcsi fontosságát.

„Délamerikába táncosnőt keresnek!” — így hangzik a hirdetés, amelyre egy sereg tudatlan, az élet árnyékoldalaival nem ismerő leány indul meg a távoli „igéretföld” felé — szerencsét próbálni... Egy lelkiismeretlen asszony játsza ki őket a sötétlelkű „fehér-áru” kereskedőknek, akik a végnélküli pusztaságok, a pampák lakói közé viszik őket, olyan helyre, ahol 3000 férfire két-három nő jut. A filmrendező ezeknek a szerencsétlen páriáknak háborzongató életét vetíti elénk. A távoli pusztaságban vergődnek ezek az emberroncok börtönszerű celláikban mindaddig, amíg a kábítószerek vagy öngyilkosság nem vet véget életüknek...

Csodálatos realitással megrendezett jelenetek, idegrázó drámai feszültség jellemzik ezt a filmet, amely izgalmasabb bármelyik detektívregénynél vagy kalandorfilmenél is.

Még valamit a szereplőkről, akik szívvél, lélekkel állottak a propaganda szolgálatába és művészetükkkel emelték a dráma lebilincselő hatását. Mindenekelőtt ki kell emelnünk a pikáns arcú, karcsú, szőke Grete Natzler kiváló alakítását. A sorsa ellen fellázadó, utolsó lélegzetéig harcoló modern fiatal leány szerepéből olyan ragyogó alakítást hozott ki, hogy a siker oroszlánrésze őt illeti meg. Dita Parlo a női főszerepben kedves, megnyerő és behízelgő hangjával nagy sikerre számíthat. Harry Frank az egyetlen rokonszenves szerepet kapta, amelyből rendkívül szimpatikus alakítást formált. A leánykereskedők markáns karakterfiguráit Harry Hardt, az ismert intrikus-színész és Eugen Rex személyesítik meg művészi eszközökkel.

Govora-Caciulata radio-aktiv **ásványvíz** ajánlva a következő betegségek ellen: **vesebaj, májbaj, köszvény, vese- és bántalmak, érelmeszesedés.** SUCC. KARDOS NICOLAE UTÓDAI, Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 16. Telefon 6 86.

Arad közönsége szeretettel várja a szombaton és vasárnap vendégszereplő Terézköruti Szinpadot

Állandó elővételi közönség a téli színház jegypénztára előtt, ahol a Terézköruti Szinpad szombati és vasárnapi, a Nyári Szinkörben lezajló előadásaira árusítják a jegyeket. A közönség tudatában van annak, hogy mit jelent ma nevetni, mit jelent ma a Terézköruti Szinpad és egész családok beszélnek össze, hogy akár szombaton, akár vasárnap délután 5 órakor vagy este elmennek elfeledni minden but és bajt. „Halló, muszáj nevetni...” ez a címe annak a 16 képből álló kacagtató revünek, a

melynek jeleneteit a magyar színpad- és kabaréirodalom legjobbjai szerezték és főszerepeit a Terézköruti Szinpad teljes gárdája játsza. Ilyen pompás névsort csakis a Terézköruti Szinpad nyújthat: *Rajna Aliz*, van jobb komika nála?, az előadóművészet legkiválóbbja: *Szász Ilka*, a szép *Lengyel Gizi*, meg azután *Boross Géza*, a kiváló *Gárdonyi Lajos*, *Herczegh* a Hecsek-tréfáival és a humoros *Berky Jóska*. Külön említésre méltó: olcsó helyárak. Legdrágább hely: 80 lej.

Müller Kálmán temesvári munkásvezér elővezetését rendelte el az aradi törvényszék

— Éveken keresztül nem lehetett megtartani a főtárgyalást —
A Munkás Otthonban elmondott beszéd epilógusa

Emlékeztet az a nagyarányú munkás-gyűlés, amelyet az aradi Munkás Otthonban tartottak néhány évvel ezelőtt és amelyen Müller Kálmán beszédet tartott, melyet a hatóságok izgatott tartalmának találtak és ezért megindították az eljárást a munkásvezér ellen.

Az aradi törvényszék már többször tűzött ki tárgyalást ebben az ügyben, azonban a tárgyalást nem lehetett megtartani, részben mert

a tanúk nem jelentek meg, vagy pedig a vádlott volt távol. A mai napra kitűzött tárgyaláson sem a tanúk, sem pedig Müller Kálmán nem jelentek meg, amiért is a törvényszék úgy határozott, hogy a legközelebbi tárgyalásra elővezetési parancsot ad ki úgy Müller, mint a beidéztet tanúk ellen.

Az ugyancsak kommunista propagandáért letartóztatott Szántó György és társai ügyében holnap dönt a temesvári tábla vádтанácsa.

A szemlaci primár megdöbbsentő kegyeletsértése és végnélküli hadjárata a kisebbségi egyházak ellen

Pascu primár irredentizmust lát a fogadalmi keresztekben — Lebonttatta a fogadalmi keresztek, hogy vádjait igazolja — Hajsza az evangélikus és katolikus egyházak ellen

A szemlaci rémuralom miatt küldöttség kereste fel dr. Lazar Agoston közigazgatási igazgatót

Aradmegye közigazgatási vezetését egy felháborító közigazgatási rémhistoria foglalkoztatja, melynek szenvedő áldozata egy aradmegyei község lakossága. Egy vidéki kiskirály diktatorikus rémuralma képezi a nagy apparátussal mozgásba hozott fegyelmi vizsgálat hivatali fórumait, amely ismételt rettenettségbe ejthette az aradmegyei Szemlak község lakosságát, nemzetiségi és felekezeti különbségek nélkül, mert a szemlaci diktátor cézárómániája nem ismert semmiféle szempontot, ha arról volt szó, hogy egyéni szeszélyeinek és akaratának érvényt szerezzen a község lakosai felett. De minden jellemzésnél karakterisztikusabban beszélnek maguk az események, amelyek a felháborodás és a megvetés központjává súlyosztották a szemlaci község házat, amelynek primári szobájában a jelen pillanatban is ott ül még a szemlaci községi diktátor, *Pascu Ferdinand* interimár-bizottsági elnök.

A vallásos érzület kirívó megbántása

Pascu Ferdinand neve nem ismeretlen Aradmegye közéletének krónikája előtt. A szemlaci Banca Economica ügyeinek nyilvánosságra jutása alkalmával került először a közvélemény ítélőszéke elé, mert *számtalan szemlaci gazdálkodó jutott a legsúlyosabb anyagi helyzetbe Pascu Ferdinand bankigazgatói manipulációi miatt*. A pénzügyi élet vadászterületeit azonban keveselte az ambiciózus közéleti férfi, aki már egyszer, négy évvel ezelőtt bejutott a község primári székébe és sikerült is politikai összeköttetései révén elérnie, hogy a *lorca*-kormány újra megbizsa a szemlaci községi közigazgatás vezetésével. Egyénisége azonban túlnőtte még a hozzáfűzött várakozásokat is, mert a kezébe adott hatalmat arra használta fel, hogy az egyes vallásfelekezetek szemlaci egyházközségei ellen vezessen *körmönfont hadjáratokat* csak azért, hogy az egyes kisebbségi vezetők ellen táplált ellenérzéseit minél tökéletesebben kifejezze.

Még 1928-ban történt, hogy a szemlaci római katolikus egyházközség, melynek élén, tekintve, hogy a hívek száma alig haladja meg a háromszáz lelket, *Bieber János* kántortanító áll, négy hívének felkérésére elhatározta, hogy fogadalmi keresztekkel állít fel a Szemlak községen keresztülvezető országút mentén. A szemlaci római katolikus egyházi gyülekezetnek négy tagja: özvegy *Oszadszky István*-né, *Kleiber Ferenc*, *Kothay Pál* s özvegy *Joszt Mihályné* kívántak fogadalmuknak oly módon eleget tenni, hogy négy kőalapozású vaskezeset állíttatnak fel Szemlakon a hívek épülésére. *Bieber* kántortanító akkoriban kikérte a szemlaci községi vezetőség engedélyét a fogadalmi keresztek felállítására és *Pascu Ferdinand*, aki akkor is a község élén állott, meg is adta szóbeli hozzájárulását a kegyeletes fogadalmi keresztek felállítására, kijelentvén, hogy ahhoz nem szükséges semmi különösebb közseg tanácsai engedély. A négy fogadalmi kereszt is készült, mindegyiknek a téglalapzatába pedig szokás szerint az egyházi előjárásról egy kis kazettába elhelyezte az alapítók fogadalmi oklevelét is, mindegyiküknek az anyanyelvén megírva szép pergamentre és mind-egyik kis kazettáscskába belekerült egy-két

régi magyar ezüstkoronás is, régi szokás szerint.

Az idők folyamán azonban *Bieber János* ellen fordult a nagyhatalmu *Pascu* haragja. Aki pedig kikötöni mer a szemlaci kiskirályal, az csak rosszul járhat. *Pascu primár eljárás indított a fogadalmi keresztek felállítását után négy esztendővel* *Bieber* kántortanító ellen, hogy a közseg tanács hivatalos engedélye nélkül állíttatta fel a fogadalmi egyházi emlékeket. *Bieber*nek nem került nagy fáradságába viszont beigazolnia, hogy a keresztek felállítását éppen *Pascu primár* szóbeli engedélyezése alapján történt. A feledékeny szemlaci diktátor ezt a kudarc csak még jobban felbőszítette a római katolikus hívek szemlaci egyházi vezetője ellen. Titokzatos gondolattársítások révén kisütötte, hogy a fogadalmi keresztek felállítását mögött *egy infámis irredenta akció rejlik* és ez a magyarázata annak, hogy olyan előszeretettel imádkoznak a keresztek előtt a szemlaci keresztények. Igen ám, de ezt be is kellene valahogy igazolni, gondolta magában a szemlaci primár s a gondolatot minden scrupulus nélkül végrehajtott kegyeletsértés követte.

Az elmúlt héten, Urnapja katolikus ünnepe előtt megjelent a fogadalmi kereszteknél *Pascu primár*, *Huf Lázár* községi jegyző, a kisbíró és két községi rendőr kíséretében. A hivatalos bizottságot két kömüves-mester kísérték, akik *Pascu primár* rendeletére hozzálátottak, hogy özvegy *Oszadszky Istvánné* és *Kleiber Ferenc* fogadalmi keresztszobáinak téglalapját felbontva a bizottság számára hozzáférhetővé tegyék az egyházi emlékek alapítási okmányait. Csakhamar napfényre is kerültek a „delictumok”: özvegy *Oszadszky* né magyar nyelvű és *Kleiber* német anyanyelvű alapítói oklevele, valamint pár ezüst pénzdarab. *Pascu* diadalmasan csapott rá a régi magyar ezüstpénzekre és a kisebbségi okiratokra: *íme, az irredentizmus ténye nyilvánvaló!* A pénzt magához véve, a talált okiratokat egy feljelentéssel együtt terjesztette fel a szentannai főszol-

Szemlak község megbántott kisebbségi lakossága elégtételt követel

Bieber János római katolikus kántortanító és *Fröhlich Viktor* evangélikus lelkész ma délben fogadta kihallgatáson *Lázár Agoston* dr. megyei közigazgatási igazgató, aki megdöbbsentve értesült a szemlaci közigazgatási rémuralom kirívó és erőlyes megtorlást követelő eseteiről. Intézkedésére a szentannai főszolgabíró, *Dobai István* dr. vállaira hárul egy tárgyilagos vizsgálat azonnali bevezetése a szemlaci községi interimár-bizottság és annak vezére, *Pascu Ferdinand* ellen annak megállapítására, hogy milyen felforgató tendenciák késztetik arra a községi előjárásról, hogy egyre csak az elkecsereledést szítsák a községi adminisztráció ellen Szemlak lakossága körében. Az irredenta-vádak egyházi emlékeknek és fogadalmi műveknek brutális megrongálásával egybekötött szemlaci hajsza páratlanul áll az ország területén és joggal követelhet legmesszebbmenő elégtételt a történelem miatt úgy a római katolikus egyház, mint az ágostai evangélikus egyház országos vezetősége. Értesüléseink szerint a szemlaci primár tevékenysége ellen a többi kisebbségi egyházi fe-

Vizsgai jutalomkönyvek 20 lejtől kezdve
KERPEL-NÉL.

gabirósághoz, ahol dr. *Dobai István* főszolgabíró előtt irredenta-vádat emelt a szemlaci római katolikus egyház vezetősége ellen.

Bieber megdöbbsentve értesült a szemlaci községi primár kegyeletsértő önkényes akciója és a fogadalmi keresztek brutális megrongálásának történetéről. Szemlak katolikus hívei elkecsereledetten tiltakoztak a főszolgabírószágon a szemlaci primár önkényessége ellen, amely az utóbbi időben mindegyre féket nem ismerő módon nyilatkozott meg a kisebbségi egyházi gyülekezet ellen. *Pascu primár* azonban elhatározta, hogy kiűrtja még a földszínéről is a szemlaci katolikus gyülekezetét és erre azt a methodust tartotta a legcélravezetőbbnek, hogy éveken keresztül ne engedélyezze meg az egyházközség tisztújító közgyűlésének összehívását. Az egyházközség vezetősége két esetben is felirt a megyéhez ebben az ügyben, de a feliratoknak még utközben nyoma veszett. Ezért határozta el a kis katolikus egyházközség, hogy személyesen küldi be *Bieber* kántortanítót a megyeházára, hogy a megyei prefektus elé tárják *Pascu primár* viselt dolgait és elégtételt szerezzenek maguknak az általa elkövetett kegyeletsértés és önkényesség ellen.

Az evangélikusok is panaszkodnak

A szemlaci katolikus egyházközség követét elkísérte *Fröhlich Viktor* evangélikus lelkész is, a szemlaci evangélikus egyházközség pástora. *Fröhlich* ugyancsak a szemlaci diktátor ellen jött személyesen panaszt tenni *Teutsch* dr. szepeni evangélikus püspök egyenes utasítására. *Pascu primár* ugyanis nemcsak a szemlaci magyar egyház, hanem a németajku lakosságot egyesítő evangélikus egyházközség vezetősége ellen is *irtóháborút indított*. A fennálló törvények rendelkezései szerint a szemlaci evangélikus egyházközségnek a községi adók 14 százaléka egyházi segélyként jár minden esztendőben. A megye vezetőségének utasítására *Pascu primár* az 1932. évi községi költségvetésbe fel is vett erre a célra 64 ezer lejt, de mindezideig a szemlaci evangélikus egyházközség számtalan ízben hiába interveniált annak érdekében, hogy bár egy részét utalja ki ennek az összegnek a község: kezdetben halasztó ígéretek kaptak a pénz helyett, később azonban félre nem érhető *gorombaságokkal* utasította vissza *Fröhlich* lelkész intervencióit a szemlaci községi fiók-cézár. Ebben az ügyben a szemlaci evangélikus egyházközség két ízben is ajánlott levélben küldte be panaszát Aradmegye előjáróságához: a panaszok azonban soha nem kerültek sem *Lázár dr.* megyei közigazgatási igazgató, sem *Serbanu dr.* megyei prefektus elé.

lekezetek szemlaci vezetősége is tiltakozni fog hasonló kilengések miatt, sőt feljelentéssel fordul Aradmegye vezetőségéhez a Pécskai Takarékpénztár Rt. szemlaci fiókjának igazgatósa nevében *Grosz* bankigazgató, aki a pénzintézet pécskai vezetőségének már hetekkel ezelőtt jelentette, hogy *Pascu Ferdinand* szemlaci primár demagógiára használja fel a konverziós törvény életbeléptetésének tényét és arra izgatja a szemlaci földműveseket, hogy ne teljesítsék a pénzintézettel szemben vállalt kötelezettségeket, amelyek egyáltalában nem esnek a konverziós törvény rendelkezéseinek hatáskörébe. A szemlaci közigazgatási rémuralom titkaiba éles fényrel kell bevilágítani a megye vezetőségének, hogy a vidéki kiskirályok garázdálkodásai ne növelhessék és ne súlyosbithassák tovább az amúgy is gazdaságilag megpróbáltatott lakosság nyugalalmát.

(—ab.)

Adakozzunk az árvizkárosultaknak!

HIREK

Három nap alatt érkezett meg egy távirat Aradról Menyházára

Bonyodalmak a táviróállomással nem rendelkező helyekre történő táviratok elküldésénél

Az utóbbi hónapokban több panasz hangzott el az aradi postahivatal távirati osztálya ellen. A mulasztások különösen a táviratoknak olyan helyekre történő továbbításánál fordulnak elő, ahol nincs táviróállomás és csak a legközelebbi község postahivatalától telefonon vagy más úton közlik a távirat szövegét a címzettnek. Ezekben az esetekben a postatörvények értelmében a postának külön költséget kell a feladó féltől inkasszálni, úgy hogy a táviratot késedelem nélkül ki lehessen kézbesíteni. A posta különösen ezen a téren követi el a mulasztásokat. Nem figyelmezteti ugyanis a feladót, hogy az illető községnek nincs táviróállomása és ilyen esetekben a késedelmet nem tűrő táviratokat postán továbbítják.

Hasonló esetről kifolyólag súlyos kellemetlensége támadt egy ismert aradi urihölgynek, aki a napokban táviratot adott fel Menyházára fűrdőre, ezzel a szöveggel: „Holnap érkezem”. Az aradi postán sem figyelmeztették az illető hölgyet, hogy Menyházának nincsen táviróállomása, külön díjat telefontovábbításra nem kértek és a táviratot egyszerűen postán küldték el. A távirat természetesen csak harmadnap érkezett meg Menyházára, amikor a feladó már két napja ott tartózkodott. Nagyon átkánatos volna, ha az illetékesek utána néznének ezeknek a dolgoknak, hogy hasonló panaszok a jövőben ne fordulhassanak elő.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Melegedő idő, egyes helyeken még zivatar és záporosok lehetségesek.

CENTRAL MOZGÓ: Embert öltem!

Lubitsch Ernő grandiozus alkotása ez a világháborús film, melynél jobban, elrészletesebben senki nem vázolhatja a háborúk rémét és következményeit. A világháborús szolgálatában áll a cselekmény, mely mindenképp közel áll, de főként hadiözvegyekhez, hadilárvákhoz és gyermekekükhöz szorult szülőkhöz. Főszerepekben: NANCY CAROLL, LIONEL BARRYMORE és PHILIPS HOLMES. (5, negyed 8 és 10 órakor.)

FELECT MOZGÓ: Öngyilkos sofőr.

(Premier.) Bécsben, Budapesten, Berlinben hónapok óta le nem kerül műsorral ez a rendkívül mulatságos, ötletes, énekes és zenés vígjáték, melyben a két kedvenc német sztár: CHARLOTTE SUSA és FELIX BRESSART játszik a főszerepeket. (5, fél 8 és fél 10 órakor.)

Jön a Paramount-világsláger:

EGY NAGYVÁROS BÜNEL. Minden rendezői trükköt és tudást igénylő gangster-dráma, ROUBEN MAMOULIAN bámulatos alkotása. Vezetőszerepekben: SYLVIA SIDNEY, GARRY COOPER és LUKÁCS PÁL.

— **Francia lap-támadás Románia ellen.** Párisból jelentik: A Journal des Debats ma hosszú cikkben élesen támadja azt a módszert, ahogy Romániában a pénzügyet vezetik. A lap részletesen felsorolja a romániai kormányok közös hibáit, amelyeknek szomorú gyümölcse a 10 milliárdos deficit és a kormány fizetésképtelensége. A lap élesen ellenzi, hogy Franciaország újabb kölcsönt nyújtson Románia számára, annál is inkább, mivel véleménye szerint Franciaországnak ebből semmi előnye sem lenne és amúgy is sok kölcsönt helyezett el Romániában. Így legutóbb is 10 milliárdos kölcsönt nyújtott a román monopolpénztárnak. A lap azzal fejezi be cikkét, hogy a világgazdaság ugyanis hiteltultengés miatt szenved.

— **Halott gyermeket hozott a világra Endresz Györgyné.** Budapestről jelentik: Özvegy Endresz Györgyné ma rosszul lett fogta el, úgy, hogy a hősi halált halt magyar pilóta feleségét a Parkszanatóriumba kellett szállítani. A súlyos csapás nemcsak Endresznét szervezetét viselte meg, hanem magzata fejlődését is oly módon befolyásolta, hogy az néhány nap előtt meghalt és így holtan jött a világra.

— **Aradi középiskolák érettségi bankettje.** A Ghíba Birta-leánygimnázium és a Moise Nicoara-liceum hetedik osztályának végzett növendékei ma este bankettre ültek össze a „Dácia” kávéház különterében. A banketten a Ghíba Birta-leánygimnázium tanári karának részéről Bucurescu Florica, az intézet igazgatónője, míg a Moise Nicoara tanárainak részéről Blaga Nestor, a VII. osztály osztályfőnöke tartott beszédet. A diáklányok és diákok részéről pedig Romanescu Stefania és Gherman Dante beszéltek. A banketten, amely a legjobb hangulatban a kora hajnali órákig tartott, nyolcvanötven vettek részt.

— **Emléktáblával jelölik meg a Justice for Hungary felszámolási helyét.** Mátyásföldről jelentik: Mátyásföldön mozgalom indult meg az irányban, hogy azt a helyet, ahonnan a Justice for Hungary elindult végzetes útjára, emléktáblával jelöljék meg.

— **Halálozás.** Özvegy Varga Lajosné, született Fuchs Viktória e hó 2-án hosszas betegség után elhunyt. Temetése folyó hó harmadikán, pénteken délután 6 órakor lesz az izraelita temető halottasházából.

— **Jelentkezett az eltűntnek hitt aradi monopolisztviselő.** Az Aradi Közlöny egyik legutóbbi számában részletesen megemlékezett arról, hogy Juhász Béla monopolrevizor eltűnt. A revizor eltűnéséről Genescu Tódor aradi monopolfőnök jelentést is tett az aradi ügyészségnek és annak a véleményének adott kifejezést, hogy Juhász Béla, aki vidéki körúton volt, vagy bűnténynek esett áldozatul, vagy pedig öngyilkosságot követett el. A mai napon aztán megoldódott a revizor eltűnésének rejtélye, amennyiben Juhász Béla jelentkezett felettese előtt hivatalában és előadta, hogy május 8—18-ig rendes körútját végezte, 19-én azonban gyomormérgezést kapott, aminek következtében hosszabb ideig ágyban kellett feküdnie. A monopolhivatalnok állításait orvosi bizonyítvánnyal igazolta.

Aradi Anyavédő Egyesület

Strada Marasesti (volt Kossuth-ucca) Nr. 48., egyemeletes szülőháza 1932. évi június 6-án délután 3 órakor önkéntes bírói árverésen eladatik. Bővebbet: dr. Lukácsy Lipót Arad, Str. Metianu 7.

— **Az aradi sorozások sorrendje.** Az aradi sorozóbizottság holnap, pénteken reggel 8 órakor kezd meg az 1933-as korosztály sorozását a városháza kistermében. A holnapi napon az első, míg szombaton az első és a negyedik rendőrkörülethez tartozó ifjaknak kell a sorozáson jelentkezniük. A kvestura katonaiügyi osztálya egyben közli azt is, hogy azon 21 és 50 év közötti férfiak, akik naturalizálás által kérték állampolgárságukat, szintén kötelesek jelentkezni a bizottság előtt. Ugyancsak jelentkezniük kell azoknak is, akik tavaly már megjelentek a bizottság előtt okmányaikkal, ezeknek azonban fel kell mutatniuk a rendőrkörület szükséges bizonyítványát is.

— **A vizsgálóbíró letartóztatta a matróna támadóját.** Részletesen beszámoltunk arról a vakmerő rablótámadásról, amelyet Crist Henrik követett el, aki lakásadóját, özv. Hurl Ferencné 72 éves volt Vágóhid-ucca 2. szám alatti lakost támadta meg. Crist előzőleg 1500 lejt lopott lakásadójától, aki azonban rájött a lopásra. Mídon Crist felfedezte, hogy Hurl tudta ki a tettes, elhatározta, hogy fojtogatással elkábítja és amíg az asszony kábultan fekszik, elmenekül a lakásból. A megtámadott matróna azonban kiabálással hívta fel a házbeliek figyelmét, akik a támadót ártalmatlanná tették és átadták a rendőrségnek. Crist Henriket a rendőrség ma kísérte át az aradi ügyészségre, ahol Ludosan Miklós vizsgálóbíró haligatta ki és annak befejezése után előzetes letartóztatásba helyezte.

— **Menyházára is lehet ötven százalékos vasuti kedvezményvel utazni.** Megírtuk, hogy a vasuti vezérigazgatóság kihagyta Menyháza-fürdőt azoknak a fürdőhelyeknek a táblázatából, amelyek az ötven százalékos vasuti kedvezményben részesülnek. A tévedés ellen több budapesti lap szólalt fel és ennek eredménye is volt, amennyiben a CFR utólag helyrehozta a tévedést és Menyházát is beiktatta a kedvezményes fürdőhelyek sorába. Így Menyházára is érvényesek az ötven százalékos kedvezményt biztosító menettávi vasuti jegyek.

Súlyosan megsebesült Farkas Elemér a második párbajánál

Budapestről jelentik: Annak a párbaj-lávnának, amely a Farkas-Dajkovich-ügyből kifolyólag megindult, ma játszódott le a második etapja a Váci-uccai tiszti-kaszinóban. Mint ismeretes, néhány nappal ezelőtt Farkas Elemér országgyűlési képviselő Dajkovich Sándorral vívott párbajt, míg ma Farkas Attila ceglédi huszárszázados volt az ellenfele, akinek tudvalevőleg Farkas Irén megszöktetése után tartózkodott. A második összecsapásnál Farkas Elemér fejére hatalmas vágást kapott, amelyet 18 öltéssel varrtak össze. Az országgyűlési képviselő sérülése oly súlyos volt, hogy csak orvosa, Navratyl dr. egészségügyi tanácsos támogatásával tudta elhagyni a vívótermet.

— **Elutasította a bíróság egy aradi művezető keresetét.** A „Tricotage”-ban volt alkalma zásban Szajbil János művezető, akinek a gyár igazgatósága az elmúlt év januárjában, minden indoklás nélkül felmondta a szolgáltatást. Szajbil János keresetet adott be a gyár ellen, amelyben 57 ezer lej megtérülését kérte a bíróságtól, arra való hivatkozással, hogy a felmondási időre a gyár köteles lett volna kifizetni járandóságait.

A keresetre vonatkozólag a bíróság ma tartotta meg a tárgyalást, amelyen egy a feperes művezetőt, mint a gyár által bejelentett tanukat is kihallgatta a bíróság. A tanuvallo-másokból megállapítást nyert, hogy a gyár jogosan járt el, amidőn indoklás nélkül felmondott és elbocsájtotta a szolgálatból Szajbil Jánost, mert a művezető nem töltötte be munkakörét a követelményeknek megfelelően. A bíróság ítéletében elutasította a felperest keresetével és elmarasztalta 17 ezer lej per-költség megfizetésében is.

— **Akasztófát ígért a sibereknek egy német nemzeti szocialista képviselő.** Berlinből jelentik: A nemzeti szocialista-párt egyik vezetője, Kube ma feltűnést keltő nyilatkozatot tett a berlini tőzsde hausse-mozgalmával kapcsolatban. Kube nyilatkozatában óva inti a spekulánsokat, hogy hausse mozgalmukat ne folytassák, mert ellenkező esetben be fogják zárni az összes tőzsdét. A nyilatkozat szerint, ha idejében felakasztották volna az összes háborús sibereket, akkor Németország helyzete ma nem lenne olyan súlyos, mint a mi-lyen. Kube nyilatkozatát azzal fejezte be, hogy amit 17 évvel ezelőtt elmulasztottak, azt ma még mindig pótolni lehet.

— **Elmosa az eső a budapesti Vasas-Nemzeti-mérkőzést.** Budapestről jelentik: A Vasas-Nemzeti bajnoki mérkőzésnek csak az első félidőjét lehetett megtartani, mivel a második félidőben olyan zápor indult meg, amelynek következtében a pálya teljesen víz alá került. A szabályok értelmében a mérkőzést meg kell ismételni. Az első félidőben egyébként a Vasas 2:1 arányban vezetett.

— **Az E. K. E. kirándulásai.** Az Erdélyi Kárpát Egyesület aradi „Czárán Gyula” osztályának vezetősége közelebbi kirándulásait az alábbiakban állapította meg: Június 5-én gyalogos kirándulás az ötvenes uradalmi erdőbe. Találkozás reggel 6 órakor a Városi-kávéház előtt. Június 8-án és 9-én kén- napos kirándulás a Drócsa-Hegyesre. Indulás reggel fél 5 órakor autókamionnal a Városi-kávéháztól. Részvételi díj: 80 lej. Ezen kirándulásban csak gyakorlott turisták vehetnek részt. Jelentkezni lehet a Kun-féle optikai üzletben kitétt iven. Június 9-én egy napos kirándulás a jernovai vadászhoz. Utirány: Arad—Radna—Solymos—solymosi városm—jernovai gerinc-ut és vissza solymosi völgy. Mind a három kiránduláson vendégek szívesen láttatnak. Az E. K. E. vezetősége ezúton is tudatja tagjait, hogy az egyesület égisze alatt csak akkor rendezhetni külön kirándulásokat, ha azt a hivatalos órán előre bejelentették. Ezen intézkedés ellen vétőkkel a leg-szigorubban járnak el. Hivatalos óra minden szerdán este 9—10-ig az Iparos Kulturház Strada Consistorului (volt Bathány-ucca). emeleti hivatalos helyiségében van.

Rendelje meg a 70 lejes Aradi Közlönyt

Az aradi Iparosok Hitelszövetkezetét felmentette a törvényszék a bélyegkihágás vádjáról

A pénzügyigazgatóság nem vette tekintetbe, hogy tagja a Szövetkezetek Központjának

Az aradi pénzügyigazgatóság ez év elején vizsgálatot tartott az aradi Iparosok Hitelszövetkezetében, ahol Dajbukát pénzügyi főtanácsos mintegy 16 jegyzőkönyvet vett el azon a címen, hogy az intézet nem látta el a törvényben előírt bélyegekkal a már lejárt váltókat, amelyeket meghosszabbításra adtak át.

A jegyzőkönyv alapján a pénzügyigazgatóság pénzbüntetést vetett ki a hitelszövetkezetre, amelyet az intézet ügyésze, Gabos Jenő dr. megfellebbezett, kérve a büntetés megsemmisítését. A felelőzést vonatközlőlag ma tartotta az aradi törvényszék a főtárgyalást, amelyen érdekes döntést hozott. A bíróság ítéletében felmentette a hitelszövetkezetet a bírság kifizetése alól, azzal az indoklással, hogy tagja az országos szövetkezeti központnak és mint ilyen, ugyanazon szabályok szerint járhat el, mint a többi szövetkezetek, amelyekre a bélyegtörvénynek a pénzügyigazgatóság által alkalmazott szakasza nem vonatkozik.

— Százszázlejes Irodalmi nagydíjat alapít a közoktatásiügyi minisztérium. Bucurestiből jelentik: A közoktatásiügyi minisztérium elhatározta, hogy egy nemzeti irodalmi nagydíjat alapít, évi 100.000 lej értékben a román irodalom legkiválóbb műveinek évről-évre történő megjutalmazására. A nagydíjat minden év június hó elején adják ki egy zsűri véleményezése alapján.

— Megindulnak a tárgyalások a román-magyar clearing-egyezményre vonatkozólag. Bucurestiből jelentik: A magyar kormánynak ma érkezett meg Bucurestibe egy jegyzéke, amelyben közli a kormánnyal, hogy hajlandó a további tárgyalások felvételére a román-magyar clearing-egyezmény létrehozása érdekében. A jegyzék rendkívül udvarias hangú és megjegyzi, hogy amennyiben a román tárgyalóbizottság delegátusai elfoglaltságuk miatt esetleg nem hagyhatnák el Románia területét, úgy nevezze meg a kormány azt a napot, amidőn a magyar delegátusok Bucurestiben vehetik fel a további tárgyalások fonalát.

— Váltóhamisító parasztagazda. Nagyhalmágyról jelentik: Mares Joan pojnári lakos feljelentést tett a nagyhalmágyi csendőrségen sógora, Mares T. Joan ellen, aki a feljelentés szerint az ő nevét hamisította egy váltóra, amellyel 7000 lej vitt fel a nagyhalmágyi „Crisana” banktól. A csendőrség az ügyben bevezette a vizsgálatot és a vádlott kihallgatása után megállapította, hogy az valóban felvett hamisított váltóval 7000 lejt a „Crisana” banktól, ezt az összeget azonban a feljelentő családjára költötte el. Az ügyben most folytatják a kihallgatásokat és erről jelentést tettek az aradi csendőrpáncsnokságnak is.

— Sikasztással vádolt aradi uriaszony. Az aradi törvényszék ma délelőtt tárgyalta egy aradi gyáros fiának felesége ellen tett feljelentését, amelyben sikasztással vádolta meg az asszonyt. A házastársak ugyanis előzetesen különváltak éltek és az asszony a férj lakásából való távozása alkalmából több berendezési tárgyat vitt magával. Mikor a férj ezeket bíróságon le akarta foglaltatni, a végrehajtók seholsem találták. Ez képezte a feljelentés alapját, a törvényszék azonban felmentette az asszonyt a vád és következményei alól.

Kétszázhatvanezer lejt loptak el egy szentannai gazdálkodótól

Erélyesen nyomoz a csendőrség

Ma délelőtt megjelent a szentannai csendőrségen Gáspár Márk 85 éves. Szentanna községbeli gazdálkodó és feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik behatoltak lakásába és onnan 260 ezer lej készpénzt loptak el. A súlyosan megkárosított idős gazdálkodó feljelentésében előadta, hogy megtakarított pénzét több újságpapírba csomagolva, állandóan ágyának szalmazsákjában tartotta és három nappal ezelőtt, amikor szokás szerint megnézte, hogy pénze megvan-e, megdöbbenve látta, hogy a 260 lej eltűnt a szalmazsákjából. Először azt hitte, hogy a pénzt nem az ágyban rejtette el és ezért nem tett a csendőrségen mándjárt az első pillanatban az esetről jelentést, mivel úgy gondolta, hogy a pénzt talán máshol megtalálja. Három teljes napon keresztül kereste az eltűnt 260 ezer lejt, felforgatta az egész lakást, mikor azután meggyőződött arról, hogy a pénz nyomtalanul eltűnt, feljelentést tett a csendőrségen.

A csendőrség a feljelentés megtétele után még részletesen kihallgatta a gazdálkodót, aki elmondotta, hogy a lopás minden valószínűség szerint három nappal ezelőtt történt, aznap, amikor ő azt pár óra múlva felfedezte. Ezen a dátumon háza kapuját javította ki és azalatt a félóra alatt, amíg ezzel volt elfoglalva, a betörők a nyitva hagyott lakásba behatoltak és a nagyjából kétszázhatvanezer lejt készpénzt magukhoz véve, nyomtalanul eltűntek. A szentannai csendőrség az ügyben erélyes nyomozást vezetett be, úgy, hogy valószínűnek tartják, hogy a tettes vagy tettesek pár napon belül kézrekerülnek.

Legszebb ingpuplinok, zefirek, delaine, crepek, színes panamak, selymek, frottírszövetek stb.

a „GOLDHAUS”-ban

Timisoara, Dom-tér 7. Arad, Bulev. Reg. Ferd 11.

— Nemzetközi vasúti konferencia Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Pénteken, június hó 3-án nyílik meg Bucurestben a nemzetközi vasúti konferencia. A konferenciára a mai nap folyamán már több ország államvasútiának delegátusa megérkezett.

— Az Erdély-Bánát Rabbiegyesület hétfőn, május hó 30-án tartotta meg kongresszusát Brasóban, amelyen megjelentek majdnem kivétel nélkül Erdély-Bánát zsidó hitközségeinek főbírái és rabbijai. A rabbigyűlést dr. Löwy Ferenc marosvásárhelyi főrabbi, mint elnök hívta egybe és ő tett jelentést elődjének, néhai dr. Eisler Mátyás cluji főrabbi, a Rabbiegyesület volt elnökének elhalálozása óta történt eseményekről és tett intézkedésekről. A rabbigyűlés a jelentéseket jóváhagyólag tudomásul vette és legteljesebb bizalmáról biztosította az elnököt. Az elnök rámutatott mindazon feladatokra, amelyeket Erdély-Bánát zsidó rabbijainak meg kell oldani és különösképpen súlyt helyezvén az ifjúság vallásos nevelésére. A hitoktatás intenzívebbé tétele, valamint az ifjúsági istentiszteletek rendszeresítése, megfelelő hittani tankönyvek szerkesztése, a hitélet kimélyítése, mind elsőrangú feladatként szerepelnek a rabbik fontos feladatai között. Ugyanígy tervbe volt a hitoktatási tantervnek a szükségletekhez viszonyított és a mai kornak megfelelő megismerkedését és mindazon problémák és feladatok megoldását, amelyek Erdély-Bánát zsidó hitközségei vallási és kulturális életlehetőségeinek kifejtéséhez és megerősítéséhez vezetnek. Majd megalakították, azaz újból megválasztották az új tisztikart és dr. Löwy Ferenc elnök buzdító zárszavaival ért véget Erdély-Bánát rabbijainak impozáns gyűlése.

— Pocioianu és Sperneac volt városi főtisztviselők kérését elutasította a revíziós bizottság. A temesvári revíziós bizottság a napokban foglalkozott Aradváros két egykori vezető-tisztviselője, Pocioianu János és Sperneac János beadványával, amelyben állásukba való visszahelyezésüket kérték. A revíziós bizottságnak hivatalos értesítése mind a két keresetre vonatkozólag ma érkezett meg a város jogügyi osztályához, amelyben értesítik Aradváros vezetőjét, hogy mind a két egykori vezető-tisztviselő kérését elutasította. A város vezetősége a legközelebbi interim-bizottsági ülésen fog foglalkozni az ügygel, amellyel kapcsolatosan valószínűleg a két érdekelt volt vezető-tisztviselő felelősséggel fog élni a bucuresti-i Semmitőszéknél. A felelősségre a törvény harminc napig módot ad nekik.

— Asztma és szívbetegség, mell- és tüdőbaj, görvél- és angolkór, pajzsmirigynagyobbodás és golyvaképződés esetében a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza. Európai és amerikai klinikusok tuberkulotikus egyéneknek tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a Ferenc József víz használatára folytán lényegesen enyhültek. A Ferenc József keserűviz gyógyszertárakban, drogériákban és -fűszerüzletekben kapható.

— A Rundiunk német rádióújság most megjelent száma az összes európai adóállomások legpontosabb műsorával, bő, színes tartalommal jelent meg.

— Egy rescai közműves tragédiája. Tegnap Rescán, a Berzava-patakból homokot szitáló emberek egy férfi holttestét fogták ki a vízből. Azonnal értesítették a hatóságokat és a helyszíntre kiszállt hatósági orvos megállapította, hogy a halált fulladás okozta, mintegy 8-10 órával előbb. Megállapították, hogy a halott Mánera József közműves, akit utólag egy kiskorcsmában láttak meglehetősen rossz állapotban. A szerencsétlenség úgy történhetett, hogy Mánera hazafelé menet egy kis pallón keresztül ment, amely a patakon át vezet. Valószínűleg a palló mellé lépett és így történhetett, hogy belezuhan a vízbe, mely elragadta. Halálát felesége és gyermekei gyászolják.

— Tűzveszedelem Sajtényban. Ma délelőtt jelentették a sajtényi tűzoltóságnak, hogy Petrilă Petru gazdálkodó házában tűz ütött ki, amely rohamosan terjedt. A tűzoltóság csakhamar kivonult a helyszínre és a község lakosságának segítségével eloltották a tüzet, ekkor azonban hét kocsi szalma, nagyobb mennyiségű takarmány és különböző háztartási szerszámok elhamvadtak. A bevezetett csendőrségi vizsgálat megállapította, hogy a tűz gondatlanságból keletkezett. A kár meghaladja a 8700 lejt, amely biztosítás után megtérül.

— Dr. Lakatos szanatóriuma, Baden bei Wien, a tavaszi idényben, dacára a teljes üzemnek, mérsékelt áron ad teljes ellátást betegeknek és üdülőknek. Az összes gyógytényezők, — külön szívsztály dr. Singer Richard egyetemi m. tanár vezetése alatt, — elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hanzos mozi állanak rendelkezésre.

Fegyveres rablótámadás egy plébános ellen

A fegyverezett banditák kiraboltak egy Amerikából hazatért asszonyt.

Nagyváradról jelentik: Megdöbbentő rablás történt a Gyapju melletti Mezőbikács községben. Az elmúlt éjszaka — fél 12 tájban — hat ember, köztük két csendőrs-uniformisba öltözött egyén, revolverrel és botokkal fölfegyverkezve berontott Bettucker Ferenc mezőbikácsi római káth. plébános lakására. A plébános ajtaja be volt zárva és a fegyveres emberek döngögni kezdték az ajtót. A dörömbölésre a plébános gazdaszönya, Székely Jánosné jelent meg.

— Mit akarnak? — kérdezte az éjjeli álmából fölvert és a félelemtől reszkető asszony.

— Nyissa ki az ajtót, a tisztelendő urral akarunk beszélni — hangzott a válasz.

— Ilyen késő időben nem lehet beszélni a tisztelendő urral.

A fegyveres emberek erre betörték a ház ajtáját, a meglepett gazdaszönyt agyba-főbe verték, majd megkötözték, a száját betömtek.

Azután bementek abba a szobába, ahol Bettucker Ferenc plébános aludt. A pap riadtan kelt föl az ágyából és hat ember állott előtte, akik fegyvert szegeztek mellének.

— Adjátok elő a pénzt!

Bettucker Ferenc először az ablakhoz rohant, valószínűleg, hogy segítséget hívjon, mire a fegyveres emberek rávetették magukat a plébánosra, botokkal néhányat a fejére suhintottak, majd megkötözték és aztán hozzáláttak a lakás kifosztásához. A parókian azonban mindössze hatszáz lej készpénzt találtak és a lelkésznek aranyóráját, gyűrűjét vitték el.

A rablók ezzel azonban még nem fejezték be munkájukat. A paplak megtámadása után a szomszédban lakó Császár Julianna nevű asszony lakása felé tartottak. Császár Julianna nemrég került haza Amerikából és mindenki tudta róla, hogy nagyobb pénzüsszeggel rendelkezik, amit Amerikában gyűjtött.

Császár Juliannát szintén az ágyból zavarták föl és a halálra rémült asszonyt a fegyveres emberek körülvették.

— Elő a pénzzel, mert különben megölünk.

Az asszonynak oda kellett a szekrényhez menni, hogy minden pénzt és értéktárgyait előadja. 90.000 lej készpénzt, körülbelül 15—20.000 lej értékű ékszert és ruhaneműt vittek el a rablók az asszonytól.

A gyapju csendőrség parancsoka, Toma őrmester kezdte meg a nyomozást a helyszínen. A plébános háza mögött 20 katonafegyver-töltényt találtak. A megtámadottak szerint két rabló csendőrgyengruhában volt fegyverrel, négy pedig civilben. Az egyik támadó fekete képű, cigányos kinézésű alak volt.

A csendőrség szigorú nyomozást indított a rablók elfogatására.

Százezer lejes örökség elsikkasztásával Végrendelet nélkül haltak el az örökhagyók — vádolnak két aradi urinőt Mire az örökös leérkezett Budapestről, semmit sem talált az örökségből — Tízezer lej hamistanuzásért

Az aradi ügyészséghez ma bűnvádi feljelentést adott be Perényi dr. aradi ügyvéd ügyfele. Borsos Sándor budapesti lakos nevében, amelyben örökség elsikkasztásával vádolja meg Sárközy József pécskai, valamint Polonyi Istvánné és Hajas Gáborné aradi lakosokat. A feljelentés előzményei a következők: Ez év március 30-án meghalt Borsos Márton aradi lakos, majd négy napra rá elhunyt felesége is. Mindketten végrendelet nélkül haltak el és amidőn az örökség átvételére Borsos Sándor budapesti lakos leérkezett Aradra, már semmit sem talált az elhunyt házaspár hagyatékából, amely több mint 100 ezer lej értékű volt.

A Gloria vasárnap a Jiul-AC-al játszik a ligabajnokság elődöntőjében

A kerületi bajnokságok az ország valamennyi ligájában befejezést nyertek, sőt a nyugati ligán kívül valamennyi liga már bajnokkal is rendelkezik. Az északi liga bajnoka a nagyváradi Crisana, amely a középliga bajnokával, a marosvásárhelyi Muressal játszik, a ligabajnokság elődöntőjében. A déli liga bajnoka a ploesti Tricolor lett, miután a bucuresti Venus óvását a központ legutóbbi ülésén elutasította, így déli bajnoka a keleti bajnokkal, a csernovitzi Makabi-val játszik elődöntőt. A nyugati liga bajnokságainak selejtezői során a resicai UDR az elmúlt héten legyőzte a lugosi Vulturit és így vasárnaphoz egy hétre kerül szembe a Gloria—Jiul-mérkőzés győztesével a nyugati liga bajnokságának döntőjében.

Az AKE hat versenyzőjét nevezte a bucuresti-i tenniszversenyre

Az AKE legutóbb tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy a folyó hó 9-én kezdődő bucuresti-i tenniszversenyre hat kiváló játékosát: Aszlán Babát, Somogyi Klárit, Vámos Miklóst, Schwartz Dezsőt, Wechsler Leót és Gitta Sándort nevezi be. Nevezett játékosok állandó tréningben vannak és kiváló formájuk révén biztosan előkelő helyezést fognak elérni, különösképpen vonatkozik ez a hölgyjátékosokra, akik nagy igyekezettel készülnek a versenyre.

A Camarescu-Kupa küzdeleiben a lugosi Vulturit lenne ellenfele az AKE-nak. Ezt a versenyt a sorsolás szerint már le kellett volna játszani, de az AKE a Vulturit kérésére és a szövetség hozzájárulásával a nagyfontosságú versenyt a bucuresti-i meeting utánra halasztotta. A Camarescu-Kupa küzdeleme valószínűleg június 16-án fog kezdődni.

O Sztankovits Szilárd már utazik Los-Angelesbe. Budapestről jelentik: Sztankovits Szilárd, a MASZ elnöke a napokban utazik az olimpiász színhelyére, hogy személyesen ellenőrizze a pályák szabályos voltát.

O Uj profiklub Kispesztén. A Budapest melletti Kispesztén „Összetartás” címmel új profiklub alakult, amely ősszel a II. osztályu bajnokságban fog startolni.

O Tánzer nem jön haza. Egyes bucuresti-i lapok híradása nyomán fenntartással közöltük azt a hírt, hogy Tánzer Mihály visszakészül Temesvárra. A kiváló szélsőjátékos most nyilatkozott és kijelentette, hogy még egy évig nem gondol a hazatérésre.

SPORT KÖZLÖNY

A vasárnap Aradon lebonyolításra kerülő Gloria—Jiul-mérkőzés érdekessége, hogy a lupényi csapat több mint egy éve nem játszott Aradon és az együttes formájáról a legjobb hírek vannak forgalomban. A Gloria-CFR Schwartz tréner szakszerű vezetése mellett nagy gonddal készül a számára igen fontos mérkőzésre, mert győzelme esetén eminens esélyei lehetnek a ligabajnokság, esetleg az országos bajnokság megszerzésére is.

A nyugati liga bajnoka a ligabajnokság elődöntőjében erővesztő és első ellenfele az északi- és középligák győztese lesz, míg a déli és keleti ligák győztese már az országos bajnokság döntőjében van.

O Vasárnap már játszik Kocsis. Kocsis, a Hungária nagyképességű hátvéde — sérüléseiből felépülve — vasárnap már játszik csapatában a Ferencváros elleni Kupa-küzdelemben.

O Az AMTE Temesvárott, az AAC Váradon. Az aradi munkás egyesület vasárnap Temesvárott vendégszerepel, ellenfele az Ilsa lesz. Ugyancsak valószínű az AAC vendégjátéka is. Az atléták valószínűleg Váradon játszanak a Törökös ellen.

O Vasárnap játszik le a ligaelődöntőt a Crisana és a Mures között. A mérkőzés színhelye Marosvásárhely lesz.

O Ausztrália 5:0 arányban kikapott a Davis Cupben Amerikától. A párosmérkőzést az Ellison—Van Ryn-pár 6:0, 6:4, 5:7, 7:5 arányban nyerte a Crawford—Hopman-pár ellen, az utolsó két egyesmérkőzés során Shields 6:4, 7:5, 3:6, 6:2 arányban verte Crawfordot, Vines pedig 6:2, 9:11, 6:4, 6:4 arányban Hopmant.

O Románia válogatottjai Franciaország ellen. Június 12-én Bucarestben mérkőzik Románia válogatott csapata a francia reprezentatív együttesével és a mérkőzésre a román csapat (amatőr-profi) együttese a bucuresti-i „Cuvantul” híradása nyomán a következő összetételben fog kiállni: Zombory—Vogl, Bürger—Robe, Kotormány (Steinbach), Moravetz—Glanzmann, Schwartz, Wetzler, Bodola, Kocsis. Az összeállítás meglepetése Albu kihagyása a csapatból.

Aradváros ujjáépítő bizottságának ülése

Három milliós rendkívüli hitel az ujjáépítés céljaira

Radu Cornel dr. városi interimár-bizottsági elnök ma délelőtt autón a temesvári kerületi közigazgatási vezérfelügyelőségnek vitte át a város ujjában módosított költségvetését, amelybe már felvették a három millió lejes rendkívüli hitelt, amelyből az ujjáépítési akció kiadásait kívánják lefedezni. Nicolau Constantin kerületi közigazgatási vezérfelügyelő távollétében, csupán formálisan iktathatták a módosított költségvetést, amelyet Serbanescu aradi képviselő vitt magával Bucarestbe, hogy a belügyminisztériummal jóváhagyassa.

Egyébként Radu dr. elnökletével ma ült össze első ízben a városházán az a bizottság, amelyik az ujjáépítési nyersanyagok elosztását intézi. A bizottság tagjai: Olariu István városi vezértitkár, Crisan Ascaniu bizottsági tag, Muresan János városi főmérnök és Marsieu mikalakai lelkész, valamint a mikalakai árvízkarosultak delegátusa azt az építkezési anyagszükségletet határozták meg, amennyi az elpusztult mikalakai házak ujjáépítésére szükséges. A legközelebbi ülésen a veszthelyi-telepi lakosság anyag-járandóságának megállapítására fog sor kerülni.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

„Gyökeres reform nélkül az állam rövid időn belül nem tehet eleget sem belső, sem külső kötelezettségének”

Szenzációs részletek Rist jelentéséből — Teljes a zavar az állami könyvvitelben — Súlyos kritika a szeszmonopolról és a konverzióról

Népszövetségi ellenőrzést javasol Rist a költségvetés megreformálásánál

Charles Rist jelentését, amelyet a Iorga-kormány titokban igyekezett tartani, a kormány lemondása után nyilvánosságra hozták, nyilván azzal a hátsó gondolattal, hogy a jelentés közzétételével a Iorga-kormány már úgy sem veszhet semmit. Rist jelentése, — amelyet a mai *bucuresti*-i lapok három és fél oldalon, teljes terjedelmében közöltek, — valóban lesújtó kritikája mindannak, amit az egymást követő román kormányok a stabilizáció óta elkövettek. Most, hogy Rist jelentését már nemcsak szűkebb körök és néha néha kétségbevonható pontosságú információk alapján ismerjük, határozottan meg lehet állapítani, hogy ennek a jelentésnek pesszimizmus hangja, élesen kritizáló és az állami élet minden részletét tagláló hangneme volt egyik legfontosabb oka annak, hogy a Iorga-Argheanu-kormányt távoznia kellett.

Jelentésének első részében a stabilizáció előtti, majd pedig a közvetlenül azt követő helyzettel foglalkozik és megállapítja, hogy abban az esetben, ha a kormányok szigorúan betartották volna az előírt pénzügyi rendszabályokat, akkor el lehetett volna érni, hogy a román állam költségvetése egészséges legyen. Rist főleg arra világít rá, hogy a legutóbbi külföldi kölcsönök erre módot nyújtottak volna. Ennek ellenére, három évvel a stabilizációs műveletek után, a román kormány körülbelül tíz milliárdos kincstári hiányt mutat ki és folyó évi költségvetése is erősen küzd a deficit veszélyével, sőt egészen bizonyos, hogy a deficitet nem sikerül elkerülni. A francia szakértő ezután azt ismerteti, hogy 1929-ben olyan volt az állam könyvvezetése és számfelvétele, hogy a legnagyobb lehetetlenség volt abban tisztán látni. Megállapítást nyert például, hogy egyes tételek tíz-tizenöt éven át szerepeltek, anélkül, hogy azok sorsa iránt valaki is érdeklődött volna. Az 1929-es év már deficittel zárult, 1930-ban és 31-ben pedig a következő volt:

Előirányzott kiadások	Realizált bevételek	Deficit
1930. 33.589 millió	32.109 millió	1480 millió
1931. 30.004 millió	28.791 millió	1213 millió

A költségvetések hibái

A helyzeten segíteni lehetett volna — írja Rist, — ha a költségvetések összeállításánál nem követték volna el azt a hibát, hogy a bevételek előirányzásánál mindig a maximális számot veszik figyelembe és így természetesen erőn felüli kötelezettségeket is vállalnak. Előfordul az is, hogy abban az esetben, ha már elrendelt kifizetések fedezésére hiányzik a szükséges összeg, akkor az állami pénztárak arra kapnak utasítást, hogy az ugynevezett *ordonancákat*, ideiglenes bonokkal cserélték ki, amelyeket a pénztárban helyeznek el, a már elrendelt kifizetést tehát tulajdonképpen nem eszközölték, azonban az összeget még is úgy könyvelik el, mintha kifizetésre került volna, azt pedig, akiknek kifizetések jártak volna, arra kötelezik, hogy mondjon le járandóságáról, annak fejében, hogy a szóban lévő összeget majd adóba tudják be. Ez egy kényszerkölcsönnek felel meg és az ilyen ideiglenes bonok összege jelenleg már 4576 millió lej tesz ki, amiből 3950 millió lej 1932-

ből származik. Vannak olyan kiutalások is, amelyeket még csak át sem változtattak ilyen kényszerkölcsönre, hanem egyszerűen ki sem fizették azokat. Nyilván a tanítók, tisztviselők, nyugdíjasok fizetéseiről van szó. Vannak különböző intézetektől kapott rejtett kölcsönök. Ilyen összegeket vettek „kölcsön” a Letéti Pénztártól, a Nyugdíjpénztártól, a Kereskedelmi és Iparkamaráktól, egyszóval olyan állami intézményektől, melyeknek alapjait a pénzügyminisztérium kezeli. A kölcsön-összegek sem kölcsön, sem tartozás formájában nincsenek bevezetve. Egyszerűen hiányzik a pénz. A rendes könyvelés hiánya miatt a tartozásokra a pénzügyminisztérium könyvelésmentes előlegeket folyósít.

Foglalkozik Rist azzal is, hogy a fejetlen

A szeszmonopol és a konverzió veszélyei

Kitér a jelentés arra is, hogy a megismétlődő költségvetési deficit miatt megszűnt az államba vetett bizalom, úgy hogy a kormányok szükség esetén nem is *tolyamodhattak belső kölcsönhöz*. Rist ezután az egyes adók, a külkereskedelem visszaesésére mutat rá és csodálkozását fejezi ki afölött, hogy a kormány éppen azoknak az adóknak (fogyasztási adók) kvótáját csökkentette, amelyekről pedig legtöbbet várhatott. *Hibáztatja a szeszmonopolt és annak megszüntetését kéri.*

Legfontosabb része azonban Rist jelentésének az a fejezet, amelyben azzal foglalkozik, hogy menniben járultak hozzá a kormányok a krízis növeléséhez. Így — mint már említettük — mindenekelőtt a szeszmonopolt megszüntetését sürgeti, majd pedig a konverziós törvénnyel foglalkozik. Megállapítja, hogy a mezőgazdasági adósok helyzetét feltétlenül rendezni kellett. *El kellett volna kerülni azonban azt, hogy az állam módosítsa a felek között kötött szerződéseket és ezzel veszélyeztesse a pénzügyi helyzet szoliditását.* Azáltal, hogy a mezőgazdasági adósságok ötven százalékat el kellett engedni és azokat négy százalékos kamattal harminc évi időtartammal konvertálták, *immobillá tették mindazokat a vidéki bankokat amelyek mezőgazdasági hitelekkel foglalkoztak.*

Ez a törvény súlyos csapást mért a belső hitelviszonyokra. Itt következik az a már ismert passzus, amelyben a Banca Nationala statútumának megsértésével foglalkozik, majd pedig csodálkozását fejezi ki afölött, hogy az állam, amely amugyis a lehető legsúlyosabb helyzettel küzd, magára vállalta a konverzióból származó egyes veszteségeket, *amelyeket előreláthatólag nem tud kifizetni.* Ez — ha a törvényt teljes egészében alkalmazzák — feltétlenül *hitelinflációt jelentene.* Másrészt pedig a törvény 27. paragrafusának értelmében az annuitásokat a mezőgazdasági adósoknak harminc éven át továbbra is hitelezőiknek kell fizetniük. Ezek az annuitások három hónapi lejáratúak, megújítható és *viszleszámitolható váltókat képezhetnek.* Kérdés, vajon a bankok vagy a Banca Nationala felfogják-e venni ezeket a váltókat tárcájukba? Ez nem valószínű. De abban az esetben, ha ez mégis megtörténne — mondja Rist — ezek a váltók, il-

„OLLA”
a világmárka!
Egészséges élethez
ben óvakodjon
súlyos utánszótól.
Követeljen ki-
mondottan eredeti
„OLLA”-t,
mely értékeket óta elismert és vezető minőség.

könyvelés miatt a hátralékos adók összegével sincsenek tisztában. Így még most is csak hozzávetőlegesen lehet tudni, hogy 1931-ből 800 millió az indirekt adó és közel három milliárd az egyenesadó hátralék. Az 1932-es évi költségvetés összeállításánál azt hibáztatja, hogy az 1931-es inkasszót vették alapul, holott számítani kellett volna a helyzet rosszabbodására. Már az első három hónapban 959 millióval kevesebb volt a bevétel, mint az 1931-es év első negyedében, úgy hogy ha szigorú rendszabályokat is léptetnek életbe, az idei költségvetési deficit előreláthatólag négy milliárd lesz. Megemlíti Rist az 1932-es költségvetéssel kapcsolatban azt is, hogy a mezőgazdasági adósságok konverziójáról szóló törvény olyan terheket ró az államra, amelyek a törvény alkalmazása esetén lehetetlenné tennének minden realista költségvetési politikát. Azt a kérdést taglalva, hogy miért jutott a jelenlegi súlyos helyzetbe a kincstár, valamint az állam költségvetése, Rist megállapítja, hogy elsősorban a rossz politikát, az előírt szabályok be nem tartását lehet hibáztatni és csak másodsorban lehet a súlyos gazdasági viszonyokkal előhozakodni. Felrója Rist azt is, hogy nem tartották szem előtt a stabilizációs egyezménynek azt a két intézkedését, hogy a költségvetés egyensúlya fölött mindenekelőtt gondoskodni kell, másrészt pedig ezért az egyensúlyért a mindenkori pénzügyminiszter felelős.

letve ezeknek visszleszámitolása nem jelentene mást, mint egy veszélyes infláció kezdetét.

Rist kifogást emel a kényszerlikvidációról szóló törvény ellen is, majd pedig a helyzet megoldásának kérdésével foglalkozik és leszögezi, hogy csak az állami pénzügyek gyökeres átszervezése — a költségvetés megalkotásától egészen az adók behajtásáig — mentheti meg a helyzetet. Abban az esetben, ha ez a gyökeres reform nem következik be, akkor rövid időn belül oda kerülhet az állam, hogy sem belső, sem külső kötelezettségeinek nem tehet eleget. Ennek a reformnak az állami élet minden rétegét át kell hatnia és éppen ezért ezt csak *kiváló szakemberek segítségével lehet végrehajtani.* A reformot előre kidolgozott program alapján, a pénzügyminisztérium szoros közreműködésével kell megvalósítani. A szakértőket — Rist véleménye szerint — nem egy országnak kell kiküldeniök, mint eddig, hanem egy nemzetközi testületnek: a Népszövetségnek, amelynek nemcsak egy, hanem több országban is hasonló segítséget kellene nyújtani. (Ezek alatt Rist nyilván a szomszédos dunai államokat érti.) Ennek a bizottságnak a működése mindazon országok szimpatiajával találkozna, amelyek valóban akarják az európai pénzügyi és gazdasági stabilitást. A Népszövetségre támaszkodva, a román kormány ismét fel fogja tudni támasztani az ország hitelét.

Varga Imre és neje szül Wild Margit és Varga Piroška mélyen lesújtva jelentik úgy saját, valamint a rokonság nevében jóságos édesanyjuk

özv. Varga Lajosné

szül. FUCHS VIKTORIA

e hó 2-án hosszas betegség után bekövetkezett elhunytát.

Drága halottunk földi maradványait f. é. június hó 3-án, pénteken délután 6 órakor kísértük az izraelita temető halottas házából utjára.

Emlékét soha el nem muló kegyelettel és szeretettel fogjuk megőrizni.

Arad, 1932. június 2.

Amerika megszüntette az aranyexportot

Anglia vissza akar térni az aranyvalutára

Washingtonból jelentik: A kincstár és a Federal Farmboard jelentése szerint, számítani lehet az aranyexport mielőbbi megszüntetésére. Azt a hírt, mintha az Egyesült Államok fel akarná függeszteni az aranyvalutát, a jelentés nevetségesnek mondja és határozottan megcáfolja. A valutás célokra szolgáló arany mennyiség jelenleg 4.2 milliárd dollár, vagyis szeptember óta 800 millióval csökkent. Ezenkívül van még körülbelül 800 millió dollár összegű szabad, vagyis a törvényes fedezethez szükséges mennyiségben felüli arany.

A Bank of England a legutóbbi 10 nap alatt több, mint 5 millió font értékű aranyrudat vásárolt, amit azzal magyaráznak, hogy a bank vissza akar térni az aranyvalutához. Mértékadó City-körök azonban azt a magyarázatot adják, hogy az utóbbi időben a kontinens egyáltalában nem vásárol aranyat és így a délafrikai aranyárveréseken konkurrencia nélkül a Bank of England veszi át az egész felajánlott arany mennyiséget.

— Csődöt kértek egy aradi kereskedő ellen. Bota Márk aradi kereskedő ellen ma Bercoviciu Avram bucaresti-i kereskedő csődkerelmét adott be, amelyben a csőd megnyitását kérte 19 ezer lej követelése biztosítására.

— Ausztria enyhíti az importkorlátozásokat. Bécsből jelentik: A kormány az importkorlátozásokat némileg enyhíteni akarja, amennyiben a kontingensek megállapításánál ezután nemcsak a múlt év május-juniusában importált mennyiségeket fogja tekintetbe venni, hanem hosszabb időtartamot.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, JUNIUS 3.

Bucaresti. 13. Gramofon. 18. Rádiózenekar. 19.10. Rádiózenekar. 20.40. Gramofon. 21. Thodrescu hegedűművész. 21.30. Román vallásos énekek. — Budapest I. 11.15. Hangverseny. 14. Déli harangszó. 14.05. A Városi Színház kamarekórúsanak hangversenye. 6. Divattudósítás. 7. Harc a nemzeti hadseregért (A mohácsi vész óta a Rákóczi felkelésig.) 7.30. Szalonzenekari hangverseny. 8.30. Gyorsíró tanfolyam. 9. Kuruc dalok. 10.10. A Nemzeti Zenede növendékeinek évszázadi hangversenye. 11. A rádió kútyigyi negyedórása. 12. Majd: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye. 13. A Broadways Boys-zenekar hangversenye. — Bécs. 13.30. Adler négyes. 15.10. Hangosfilm részlet. 17.20. A nyár zenéje. 19.05. Mayer-Aichhorn zenekar. 21.40. Svéd népzene. Az osztrák-svéd capella-kar. 22.30. Bécsi szimfonikusok. 24.10. Tűzfűz-jazz Weiminger Grete énekével. — Belgrád. 13. Rádiózenekar. 14.05. Cigányzene. 17.45. Gramofon. 19. Harmonika. 19.30. Gramofon. 21.30. Népdalok. 23.30. Mihailovics Olga zongora és Mihailovics Marika hegedűművészek. 24.50. Cigányzene. — Berlin. 18.30. Tánc. 20.15. Karének. 21.10. Tánc. 23.10. Schaubert: C-dúr ötös. 24.20. Strauss J. ritkán hallott művel. — Hellsberg. 18.30. Szórakoztató zene. 21.40. Mozart-hangverseny. — Kassa. 14. Gramofon. 14.30. Rádiózenekar. 15.35. Gramofon. 21.20. Kozma A. zong. művész. — Katowice. 17.45. Gramofon. 19.35. Karének. 22.15. Szimfonikus hangverseny Varsóból. — Oslo. 19. Gramofon. 20.30. Kamarazene. Utána: Humoros négyes. — Prága. 8.15—9.30. Zenés ébresztő. 13. Gramofon. 13.55. Gramofon. 21.45. Maillart: A remete csengettyűje

A kereskedelmi tartozások bírói felszámolásáról szóló törvény magyarázata
Dr. Várady Ödön és Gáspár Gyula fordításában
megjelent

teljes magyar szöveggel.

Ara 30.— lej.

Kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában

c. operája. Utána: Gramofon. — Róma. 19.30. Vokálhangverseny. 19.45. Zenekari hangverseny. 21.50. Gr. 22.45. Hangverseny. — Svájc. Alamen adó. 18. Skandináv zene. 22. Rádiózenekar. 23.45. Helyszíni közv. a selzachi passiójátékról.

SZOMBAT, JUNIUS 4.

Bucaresti. 13. Gramofon. 14. Gramofon. 18. Sibiceanu-zenekar. Könnyű és román zene. 19.10. Sibiceanu-zenekar. Könnyű és román zene. 20.10. Gramofon. 21.45. Román zene. — Budapest I. 11.15. A Berend-szalonzene-zenekar hangversenye. 2. Déli harangszó. 2.05. Rózsavölgyi gramofonhangverseny. 6. A Rádióélet gyermekjáték-szórása. 7. Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye. 8. Következetesség és példaadás a gyermeknevelésben. 8.30. Krudy Andor cimbalomhangversenye. 9.40. Tamay Alajos dalai. 10.15. Fedák Sári rádió-est. je. 11. Az 1. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye a Baross-kávéházban. — Bécs. 13.30. Macho-zenekar. 15.45. Gigli-lemezek. 17.20. Híres művészek lemezei. 19. Hummer-zenekar. 20.35. Az ucca zenéje. Gramofonnal. 21.35. Richter Christa és Steiner György hegedűművészek. Utána: Pauscher-zenekar Sternau Viktor énekével. Majd: Tánczene. — Belgrád. 13. Gramofon. 14.05. Rádiózenekar. 14.35. Rádiózenekar. 18. Kivánság-gramofon. 19. Balajajka-jazz. 21. Vendégül zene. 22. Rádiózenekar. 23.45. Szaxofon. Utána: Seta Európán át. — Berlin. 18.05. Szórakoztató zene. 21.10. Verdi: Szicíliai vecsernye című operájának keresztmetszete. 23. Kabaré. Utána: Tánczene. — Kassa. 13.30. Gramofon. 14.30. Rádiózenekar. 20.40. Gramofon. 23. Rádiózenekar. — Langenberg. 19. Szórakoztató zene. 22. Vidám-est. Utána: Szórakoztató zene, majd: Jazz. — Prága. 8.15—9.30. Zenés ébresztő. 21. Mandolin és gitárzene. 23. Bányászzenekar, fuvós zene. — Ljubljana. 19.30. Ötös. 22. Katonazene. 23.30. Könnyű zene. Utána: Könnyű zene. — Róma. 19.30. Vokálhangverseny. 19.45. Zenekari hangverseny. 22.45. Bellini: A puritánok, opera. Gramofon. — Varsó. 19.30. Dalok. 22.15. Rádiózenekar. Könnyű zene. Utána: Hangverseny, Chopin: Polonaise. Majd: Tánczene.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVÁN

tel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk, Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 10 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

Moly ellen szőrmét, téli holmikat

nyaraltatásra nagyon olcsón elfogad Jaga János szűcs, v. Kossuth-u. 4.

Frida D'Moujalledt
fogműterme
volt Orczy-u. 3.
Közkórház mellett.

LAKÁS.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben. 800

KÉTSZOBÁS, konyhás I-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

BGY-KET és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás földterület kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben. 200

VÉTEL ÉS ELADÁS.

KERESKÉK jó írógépeket, Batiz üvegeket, ezüst tárgyakat, antik és modern bútort, komplett szobabereendezéseket, dísz tárgyakat, gyári és keleti, valamint helyben készített perzsa szőnyegeket, antik márkás porcellánokat, márkás festményeket stb. SALGONE bizományi üzlete, Str. Horia 1. (Széchenyi-utca) Neuman-palota. 1000

Mercur könyveskére cipőket legolcsóbb árban

szolgá ki: férficipőt 280 lejtől, nőcipőt 270 lejtől, barna férficipőt 380 lejtől, női színes cipőt 290 lejtől.

CZERNÓCZKY MIHÁLY, Arad, Strada Eminescu No. 22.

MOTORKERÉKPÁR, D. K. W. gyár: mányu, alig használt, eladó Demény beton-áru-gyárban Rovinén 233. 260

UJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., ház mesternél.

EZÜST-TÁRGYAK, márkás porcellánok, intarziás antik szekreter, komódok, vitrinek, festmények, nyest boa, obedő, háló, szalonberendezések, zongorák, hegedűk, 12-es és 6-os ezüst evőeszközök, üveg és porcellán servikok, tükrök, paraván, asztalok, székek, könyveszekrények, gramofon, perzsa és gyári szőnyegek, órák, ékszerek, dísz tárgyak, zsurasztal stb. eladók. SALGONE bizományi üzlete Str. Horia 1. (Széchenyi-utca) Neuman-palota. 1000

INGATLAN

ELADÓ adómentes emeletes ház 4 szobás modern lakásokkal. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1803

VAROS HATÁRÁN 15—20 holdas tanya birtokot vennék. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1813

BELVAROSBAN keresek 3—4 szobás, fürdőszobás, kertes magánházat megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1812

ÜZLETEK.

FIGYELEM! A főuccán, költőzködés miatt egy jól bevezetett trafik eladó. Értekezni az Aradi Közlöny kiadóhivatalában 5-től 6-ig. 271

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

FIGYELEM!

Megnyit az EL VIRA-SALON, volt Eötvös-u. 10., ahol:

Hajvágás ...	10 L.	Manicűr ...	10 L.
Ondolálás ...	10 L.	Férfi hajvágás	10 L.
Hajmosás ...	10 L.	Borotválás	10 L.

Pontos kiszolgálás!

Copyng office: leíró, sok szorosított iroda. — Írógépen készült körlevelek hatásosak **SZEGFÜ** írógépzület a főpostával szemben.

Beraktározást

nagyon olcsón, száraz, betonozott emeletes raktárházunkban olcsón vállalunk. „COMISIO”, Bul. Regele Ferdinand 21. szám.

Hirdessen a 47 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszállóda vezetése alatt megnyitott Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: J. 320—30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!